

Tennessee Williams

Kočka na rozpálené plechové střeše

OSOBY:

Margareta

Brick

Mae

Mamka

Dixie, malá holčička

Tatka

Důstojný pán Tooker

Gooper

Doktor Baugh

Lacey, černošský sluha

Spookey, černošský sluha

PRVNÍ JEDNÁNÍ

Když se zvedne opona, slyšíme, že se v koupelně, jejíž dveře jsou pootevřeny, právě někdo sprchuje. Do ložnice vstoupí hezká mladá žena s neklidným výrazem v obličeji a přejde ke dveřím koupelny.

Margareta: *(překřikuje šumění vody)* Jedna ta jejich bezkrká zrůda mi plácla na šaty horkou topinku s máslem!

(Margareta protahuje slova, ale mluví rychle. Při delší řeči dostávají její věty kadenci, která připomíná kněžskou manýru při liturgickém zpěvu, jednotlivé fráze téměř zpívá a své věty dořikává už takřka bez dechu, takže se musí pokaždé honem znova nadechnout. Občas je proloží drobným nápěvkem beze slov jako třeba „da-da-dáá“. Voda přestane téct, Brick, kterého ještě nevidíme na ni zavolat. Pro tón, kterého vůči Margaretě používá, je charakteristický zdvořile předstíraný zájem, jímž zakrývá lhostejnost nebo ještě něco horšího)

Brick: Co říkáš, Maggie?

Margareta: Jenom jsem poznamenala, že mně jedna ta jejich bezkrká zrůda úplně zničila ty moje rozkošný krajkový šaty... *(otvírá a kopnutím zase zavírá zásuvky prádelníku)*

Brick: Proč říkáš Gooperovým dětem bezkrký zrůdy?

Margareta: Protože nemají krk! Mají ty své vykrmený papulky nasazený rovnou na těch svejch vykrmenejch tělíčkách. Je to hrůza, protože jim takhle člověk nemůže zakroutit krkem, když žádnéj nemají! *(Nechá sklouznout šaty k zemi, překročí je a zůstane v saténové kombiné barvy slonoviny ozdobeném krajkami. Zezdola se ozve dětský křik)*

Slyšíš, jak řvou? Mě by jen zajímalo, kde mají vlastně uložené hlasivky, když nemají krk. U večere povídám tý tvý roztomilý švagrový: Mae, drahoušku, nemohla bys ty svoje sladký andílky nakrmit u zvláštního stolu a dát jim na něj ubrus z voskovaného plátna? Udělala na mě takovejhle kukuč a povídá: „Na dědečkovy narozeniny? To by mi do smrti neodpustil!“ Tatínek seděl s těma pěti bezkrkejma zrůdami, který u stolu cintaly a slintaly, sotva dvě minuty, pak prásknul vidličkou a zařval: „Krucifix, Goopere, pročpak pro ty čuňata nepostavíš v kuchyni koryto?“ Já ti myslela, že umřu! Přivezli sem celý to svý stádo jako dobytek na jarmark. Už jich mají pět a šestý je na cestě! V jednom kuse předváděj, co všechno uměj. Ukaž dědečkovi, jak umíš říkat básničku, ukaž, jaký máš důlečky, ukaž dědečkovi, jak dělá žabička! A při tom pořád padají poznámky, že my dva jsme úplně bezdětný, a proto asi úplně, ale úplně neužitečný! – Je to k smíchu, to se ví, ale je to nechutný, poněvadž je přece naprosto jasný, co tím sledujou!

Brick: *(bez zájmu)* A co tím sledujou, Maggie?

Margareta: To snad víš, co tím sledujou, ne?

Brick: *(se objeví na scéně)* Ne, nevím, co tím sledujou.

Brick stojí ve dveřích koupelny a utírá si ručníkem vlasy, opírá se o věšák na ručníky, poněvadž má zlomenou nohu v kotníku a má ji v sádře. Brick má ještě pořád štíhlou chlapecky pevnou postavu. Alkohol ještě nestačil zpustošit jeho vzhled. A nadto mu dodává půvabu klidný, nezúčastněný výraz, jaký mívají lidé, kteří už složili zbraně. Tato klidná hladina se však tu a tam zčeří a něco pod ní probleskne, jako když se zčistajasna zablyská z modré oblohy, což ukazuje, že někdy v hloubi není ani stopy po míru. V ostřejším světle by na něj snad už bylo vidět známky zbahnilosti, ale pohasínající, ještě stále teplé paprsky, které dopadají z terasy, jsou k němu milosrdné.

Margareta: Chtějí tě vyšoupnout z tatínkovy závěti a... *(před další větou se na okamžik zarazí, ztiší hlas, jako by se přiznávala k něčemu, co je jí trapné)* ... a protože už víme, že tat'ka umírá – na rakovinu...

Dole na trávníku se ozvou hlasy. Někdo na někoho něco z dálky haleká a protahuje slabiky. Margareta si lehce povzdechne, zvedne hezké, nahé paže a pudruje se v podpaží. Pak si nastaví zvětšovací zrcadlo, aby si narovнала řasu, potom podrážděně vstane a řekne.

Tady v tom pokoji je tolik světla, že –

Brick: *(tiše, ale ostře)* Tak?

Margareta: Co – tak?

Brick: Tak my už víme, že tat'ka umírá na rakovinu?

Margareta: Dneska přišla zpráva.

Brick: Ach tak...

Margareta: *(spouští bambusové žaluzie, které vrhnou po pokoji dlouhé, zlatem vroubené stíny)* No, právě teď přišla zpráva... Vůbec mě to nepřekvapilo... *(její melodický hlas má velký rozsah, někdy klesne do hloubky jako u chlapce a divák si ji rázem představí, jak si jako malá holčička hrála klukovské hry)* poznala jsem příznaky už loni na jaře a vsadím se, že to tvůj pan bratr a jeho žena poznali taky. Tím se vysvětluje, proč se letos vzdali své obvyklé letní dovolené a přijeli to sem zamořit tím svým vřeštícím plemenem. A taky se tím vysvětluje, proč tady v poslední době padá tolik nárážek na film o Rainbow Hill, kam se posílají léčit feťáci a alkoholici.

Brick: Nejsme ve filmu.

Margareta: To ne, ale jinak jsi dokonalý kandidát pro Rainbow Hill, chlapečku. Tvůj pan bratr by pak moh hezky držet kasu, odměřovat nám apanáž, podepisovat nám šeky a kdykoliv by se mu zlíbilo, nám zatrhnout úvěr. A ty děláš, co můžeš, aby k tomu došlo. Zlomíš si nohu v kotníku ve tři ráno, při skákání přes překážky na školním hřišti! Tvůj milý bratříček Gooper u večere tat'kovi tvrdil, kolik musel vynaložit úsilí, aby se to nedostalo až do zpráv Associated Pressu a United Pressu a bůhví kam. Jenže – Bricku, ty máš ještě pořád jednu velkou výhodu!

Brick se s nenuceností, která kontrastuje s tímto rychlým přívalem slov, položí na sněhobílou postel a opatrně se převálí na bok a na břicho.

Brick: *(se ušklíbne)* Říkalas něco, Maggie?

Margareta: Tat'ka se v tobě vidí, miláčku. Ale tvýho bratra a tu jeho ženu Mae nemůže ani vystát. Poznala jsem to podle výrazu, kterej se mu vždycky mihne v obličeji, jakmile ta ženská začne kázat. Jako například jak odmítla narkózu! – když rodila dvojčata! Protože má pocit, že mateřství je zážitek, kterej by žena měla prožít naplno! –Ha! *(toto krátké „ha“ doprovází nějakou prudkou akci, jako třeba zabouchnutím zásuvky. Skoro od každého kromě Margarety by takové řeči zněly nesympaticky, ale od Margarety to zní kupodivu humorně, protože přitom neustále mrká a hlas se jí chvěje smíchem, kterej je v podstatě dobromyslný.)*

Zato pokud jde o mě – no –jestli chceš něco vědět – někdy tat'ku dokonce podezřívám, že na mě má – třeba podvědomě – tak trochu zálsk.

Brick: Proč myslíš, Maggie?

Margareta: Podle toho, jak mi vždycky přejede očima po těle, když spolu mluvíme a olízne si fousy. Ha, ha!

Brick: To jsou nechutný řeči.

Margareta: Z tebe by se člověk podělal, jakej seš puritán, Bricku. Je to ohromný, když si takovej stařík na prahu smrti povšimne mejch tvarů! Tat'ka ani nevěděl, kolik těch ratolestí Mae s Gooperem vůbec zplodili! „Kolik máte vlastně těch dětí?“ zeptal se u stolu, jako by tvůj pan bratr a jeho žena byli nějaký cizí lidi! Ha! Mamka sice rychle dodala, že si dělá legraci, ale staroušek si vůbec žádnou legraci nedělal! A když ho poučili, že jich už mají pět a že se právě chystají vyklopit

šestý! – tak se zatvářil, jako by pro něj ta novinka byla celkem nepříjemný překvapení... (*Dole zaječí děti*) Jen si řvěte, zrůdy!

Najednou se k Brickovi točí s veselým rozkošným úsměvem, který zmizí, jakmile si všimne, že se Brick nedívá na ni, nýbrž že hledí se zachmuřeným výrazem do zlatého prostoru. Z tohoto neustálého odmítání pramení její „kousavá“ nálada.

Jo jo, škoda, žes u tý večeře nebyl, hošíčku. (*pokaždé, když mu řekne „hošíčku“, jako by ho tím slovem něžně pohladila*) To víš, tat'ka, ten vždycky kouká do talíře, jako by ho nic jiného nezajímalo. A Mae s Gooperem seděli při jídle vedle sebe, zrovna naproti tat'kovi a v jednom kuse mleli o tom, jaký jsou ty jejich bezkrký zrůdy chytrý a roztomilý, a přitom jak dva jestřábi pozorovali, jak se tváří. (*zasměje se, ruka jí vylítne k hrdlu a k ěadrům a její dlouhá šije se napne. Přejde dopředu a hlasem a gesty imituje scénu*) Během celé večeře se nepřestali št'ouchat, štípat, kopat a dávat si znamení a signály! Až to nakonec zpozorovala dokonce i mamka a povídá Gooperovi: Goopere, pročpak si pořád dáváte s Mae ty znamení? Já myslela, že se tím kuřetem snad udusím!

Margareta je už zpátky u toaletního stolku. Brick ji sleduje pohledem, který nelze přesně definovat. Pobaveným? Pohoršeným? Pohrdavým? – Ano, to všechno v něm je, ale kromě toho je v něm ještě něco jiného. Zahlédne Bricka v zrcadle, prudce nadechne a rychle se k němu otočí obličejem.
(*Dlouhá pauza*)

Proč se na mě tak díváš?

Brick: (*si začne tiše hvízdát*) Jak Maggie?

Margareta: (*prudce, se strachem*) Tak jak ses na mě díval teď. Poslední dobou tě mockrát přistihnu, že se na mě takhle díváš. Na co myslíš?

Brick: Nemám dojem, že bych na něco myslel.

Margareta: Ty si myslíš, že to nevím? – Ty si myslíš? – že to nevím?

Brick: (*chladně*) Co, Maggie?

Margareta: (*hledá zoufale výraz*) Že se se mnou stala tahle – příšerná – změna. Že jsem teď taková – tvrdá – posedlá! (*potom takřka něžně dodá*) - Taková krutá ženská! Už nejsem – taková - citlivka, jako kdysi. Už si to nemůžu dovolit. (*nabývá nad sebou vládu*) Jenže, Bricku? Bricku?

Brick: Říkalas něco?

Margareta: Teprve ti chci něco říct. Začínám si připadat - opuštěná. Strašně!

Brick: To každý...

Margareta: Když člověk žije s někým, koho miluje, může si připadat opuštěnější, než když žije úplně sám! – Když tě totiž ten, koho ty miluješ, nemiluje...

Pauza, Brick se dobelhá dopředu a zeptá se, aniž se na ni podívá.

Brick: Ty bys chtěla žít sama, Maggie?

Znovu pauza, pak se Maggie ryhle, bolestně nadechne.

Margareta: Ne! – Proboha! To ne! (*znova se prudce nadechne. Chtělo by se jí vykřiknout, ale násilím ten impuls potlačí. Vidíme, jak se s rozmyslem a s velkým přemáháním vrací zpátky do světa, v němž se dá rozmlouvat o obyčejných věcech*) Měls příjemnou vodu?

Brick: M-hm.

Margareta: Byla sprcha chladná?

Brick: Ne.

Margareta: Ale osvěžilo tě to, ne?

Brick: Trošku...

Margareta: Já vím, co by tě hodně osvěžilo!

Brick: Co?

Margareta: Masáž francovkou!

Brick: To je dobrý po tréninku, Maggie. Jenže já už netrénuju.

Margareta: Ale jsi ještě pořád v dobrý kondici.

Brick: *(lhostejně)* Myslíš, Maggie?

Margareta: Já měla vždycky za to, že se to na člověku pozná, když se z něj stane alkoholik, ale asi jsem se mejlila.

Brick: *(se ušklíbne)* Děkuju.

Margareta: Ty jsi jedinej alkoholik, na kterým není vidět, že přibírá na váze.

Brick: Taky už začínám.

Margareta: No, dřív nebo později z toho alkoholu musíš nutně přibrat. Skipper už taky začínal, když - *(zarazí se)* Promiň. Já si nemůžu zvyknout ... – Když já bych si přála, aby to na tobě bylo vidět! Kdyby to na tobě bylo vidět, tak by ta muka svaté Maggie byla přece jenom snesitelnější. Jenže já to štěstí nemám. Řekla bych, že vypadáš dokonce ještě líp, co ses dal na pití.

Je slyšet, že se dole na trávníku hraje kriket, cvakání kriketových paliček, blízko i v dálce veselé hlasy.

Tys měl odjakživa takovej lhostejnej výraz, jako kdybys hrál nějakou hru a bylo ti celkem jedno, jestli vyhraješ nebo prohraješ. A teď kdyžs přestal hrát, tak máš takovej ten zvláštní půvab poraženého člověka. – Vypadáš tak strašně klidně, tak záviděníhodně klidně.

Ozve se hudba.

Vyšel měsíc ... Tys byl v posteli báječný milenec, asi proto, že ti to bylo v podstatě jedno. Vid'? Nikdy ti to nedělalo žádné starosti, dělals to vždycky úplně přirozeně, pomalu, s naprostou jistotou a dokonalým klidem, bylo to spíš jako bys dámě přidržoval dveře a ne jako bys dával průchod své touze. – Je to divný, co? – Víš, kdybys si myslela, že se se mnou nebudeš už nikdy, ale nikdy milovat – tak bych šla dolů do kuchyně, vybrala bych si tam ten nejdelší a nejostřejší nůž a vrazila bych si ho přímo do srdce! Jenže já zatím nemám kouzlo poraženého člověka, můj ručník ještě není v ringu a jsem pevně odhodlaná vyhrát!

Dole je slyšet kriketové paličky, které odrážejí kriketové koule.

Co je vítězstvím pro kočku na rozpálený plechový střeše? ... Asi aby tam vydržela co nejdýl...

Znova zvuky kriketu

Dnes v noci ti řeknu, že tě miluju, a ty budeš možná do té doby už tak opilej, že mi uvěříš... Dole se hraje kriket... Taťka umírá na rakovinu... Na co si myslet, když jsem tě přistihla, jak se na mě díváš? Myslels na Skippera?

Brick sebere berlu a vstane.

Promiň, ale uzavírat pakty o mlčení nepomáhá!

Brick přejde k baru, rychle se napije a tře si hlavu ručníkem.

Mlčením se všechno jen zvětšuje. Roste to, hnisá a nakonec je z toho zhoubný nádor... Obleč se,

Bricku...

Brick upustí berlu.

Brick: Upadla mi berla. *(přestane si vysoušet vlasy, ale zůstane stát zahalený do bílé osušky se přidržuje věšáku na ručníky)*

Margareta: Opři se o mě.

Brick: Ne, podej mi berlu.

Margareta: Opři se mi o rameno.

Brick: Já se ti nechci opřít o rameno, já chci svou berlu! *(tato věta vyšlehne jako blesk)* Tak podáš mi tu berlu, nebo musím kleknout na zem?

Margareta: Na, tady ji máš! Na! *(vrazí mu berlu)*

Brick: Děkuju...

Margareta: Nesmíme na sebe křičet, tady mají zdi uši...

Brick se odbelhá k baru, aby si znova nalil.

Ale je to po dlouhé době poprvé, co jsem tě slyšela zvýšit hlas. To je dobré znamení, Bricku... hráč, který se stáhl do obrany, už trochu znervózněl!

Brick se otočí a chladně se na ni nad svou novou skleničkou usměje.

Brick: To ne, jenom mi to ještě necvaklo, Maggie.

Margareta: Co?

Brick: Vypínač. Když už toho vypiju moc, v hlavě cvakne, a ve mně zavládne mír. Udělala bys mi jednu laskavost?

Margareta: Jakou?

Brick: Jenom... abys nezvyšovala hlas!

Margareta: *(chraptivým šepotem)* Úplně zmlknu, když mi uděláš taky laskavost a dáš si další skleničku až po oslavě.

Brick: Po jaký oslavě?

Margareta: Tatkových narozenin.

Brick: Copak taťka má narozeniny?

Margareta: Vždyť to víš.

Brick: Ne, nevím. Já na to zapomněl.

Margareta: Ale já na to myslela za tebe...

Oba mluví zadýchaně jako dvě děti po rvačce, lapají zhluboka a vyčerpaně po dechu a dívají se na sebe nepřítomným pohledem, třesou se a zhluboka nadechují, jako by se právě od sebe odtrhli v nelítostném boji.

Brick: Výborně, Maggie.

Margareta: Jenom napiš tady na tu kartičku pár řádek.

Brick: Tak tam něco napiš ty, Maggie.

Margareta: Musí to být tvým písmem, je to dárek od tebe, já mu už svůj dala, musí to být tvým písmem!

Napětí znova narůstá, hlasy nabývají opět na ostrosti.

Brick: Já mu ale žádněj dárek nekoupil!

Margareta: Já jsem ho koupila za tebe.

Brick: Prosím. Tak napiš i tu kartičku!

Margareta: Aby poznal, že sis nevzpomněl na jeho narozeniny?

Brick: Já si na ně nevzpomněl.

Margareta: To mu snad nemusíš věšet na nos.

Brick: Nechci lhát.

Margareta: Proboha, vždyť stačí napsat „Gratuluju, Brick.“

Brick: Ne!

Margareta: Musíš!

Brick: Nemusím nic, co nechci. Nezapomínej, pod jakou podmínkou jsem souhlasil, že s tebou budu žít dál.

Margareta: *(vybuchne dřív, než si to uvědomí)* Copak s tebou žiju? Vždyť jenom obýváme stejnou klec!

Brick: Nezapomínej, na jakých podmínkách jsme se dohodli!

Margareta: To jsou podmínky k nevydržení!

Brick: Tak proč? –

Margareta: Pšt! Kdo je tam? Je někdo za dveřmi?

V hale je slyšet kroky.

Mae: *(za dveřmi)* Můžu na okamžik?

Margareta: Ovšem! Jen pojď dál, Mae.

(Mae vejde a ve výšce drží luk z dámské lukostřelecké výzbroje)

Mae: To je tvoje, Bricku?

Margareta: Má milá švagrová, tu trofej jsem vyhrála při studentské soutěži v lukostřelbě, když jsem byla na univerzitě v Mississippi.

Mae: To je ale strašně nebezpečný, když se taková věc volně povaluje po domě plném norrmálních neposedných dětí, který jsou po zbrrrraních jako divý.

Margareta: Tak by se měly ty normální děti naučit, že se nesahá na věci, který nejsou jejich.

Mae: Kdybys měla děti, má zlatá Margareto, tak bys věděla, jak je to směšný. Byla bys tak laskavá, zamkla to a dala klíč někam z dosahu?

Margareta: Milá švagrová, nikdo přece neusiluje o životy tvých dítek. Naše povolení k lukostřelbě ještě pořád platí. Až začne sezóna, chceme jet s Brickem k Měsíčnímu jezeru střílet vysokou. Strašně ráda se proháním v chladu lesů se psy o závod, běžet, běžet, přeskočit přes překážku... *(odchází s lukem do přístěnku)*

Mae: Co dělá nabourrranej kotník, Bricku?

Brick: Už nebolí.

Mae: Jé, Bricku! Škoda, žes nebyl po večeři dole! Děti uspořádaly představení. Polly hrála na piáno, Buster se Sonnym bubnovali a potom se zhaslo světlo a Dixie a Trixie v maškarním kostýmu předvedly špičkovéj tanec s prskavkama. Tat'ka zářil!

Margareta: *(z přístěnku, ostře se zasměje)* To si dovedu představit! Srdce mi puká, že jsme to propásli. *(vrátí se do místnosti)* Mae, proč jste dali všem vašim dětem psí jména?

Tuto poznámku utrousí Margareta cestou, když jde vytáhnout bambusové žaluzie, záře zapadajícího slunce už totiž pohasíná. Cestou mrkne na Bricka.

Mae: Jak to psí?

Margareta: *(sladce)* Dixie, Trixiem, Buster, Sonny a Polly – vždyť to zní jako čtyři psi a papoušek...jako nějaká skupina cvičených zvířat z cirkusu!

Mae: Maggie?

Margareta se s úsměvem otočí.

Jako bys nevěděla, jak se naše děti doopravdy jmenujou! Buster se jmenuje Robert, Sonny se jmenuje Saunders, Trixie je Marlene a Dixie –

Ze zdola někdo zavolá: „Haló, Mae!“, Mae se rozběhne ke dveřím se slovy:

Už je po přestávce!

Margareta: *(Jakmile Mae za sebou zavře dveře)* Mě by jen zajímalo, jak se vlastně jmenuje Dixie?

Brick: Maggie, sekat drápkem nepomůže...

Margareta: Bricku, já jsem ti přichystala ten krásnej šantungovej oblek, co máš z Říma a hedvábnou košili s monogramem.

Brick: Přes tu sádku nepřetáhnu kalhoty.

Margareta: Ale přetáhneš, já ti pomůžu –

Brick: Já se nenechám oblíkat, Maggie.

Margareta: A nechceš si vzít aspoň to bílý hedvábný pyžamo?

Brick: Ano.

Margareta: Děkuju ti, mockrát ti děkuju!

Brick: Za málo.

Margareta: Ach, Bricku, jak dlouho to ještě má trvat? Ten trest? Copak jsem si to ještě neodpykala, copak jsem si to ještě neodsloužila, copak nesmím žádat – o milost?

Brick: Maggie – tvůj hlas mi v poslední době kazí požitek z pití.

Dole je slyšet směsici dětských a dospělých hlasů, které naplno, i když nejistě, notují „Moje planá irská růže“

Margareta: A já si v jenom kuse připadám jako kočka na rozpálený plechový střeše!

Brick: Tak z té střechy skoč dolů, dopadneš na všechny čtyři a nic se ti nestane. Proč to neuděláš?

Margareta: Co?

Brick: Najdi si milence!

Margareta: Když zavřu oči, Bricku, vidím jenom tebe. Proč jenom nezošklivíš, proč neztloustneš, aby se to dalo vydržet? *(běží ke dveřím do haly, otevře je a poslouchá)* Koncert ještě neskončil! Bravo, zrůdy, bravo! *(přibouchne dveře a prudce otočí klíčem)*

Brick: Proč jsi zamkla ty dveře?

Margareta: Abychom měli chvilku kousek soukromí.

Brick: Nech toho, Maggie!

Margareta: Ne, nenechám... *(běží ke dveřím terasy, zatáhne růžové hedvábné záclony)*

Brick: Nebud' směšná.

Margareta: Mně to nevadí, kvůli tobě budu třeba směšná!

Brick: Ale mně to vadí, Maggie. Je mi trapně za tebe.

Margareta: Tak ať! Ale přestaň mě už mučit. Přece za těch podmínek nemůžu žít věčně věkův!

Brick: Přistoupilas na to, že –

Margareta: Já vím, ale –

Brick: -tu podmínku přijmeš!

Margareta: Já nemůžu! Já nemůžu! Já nemůžu! *(chytí ho za ramena)*

Brick: Pust'!

Vyškubne se jí, uchopí malý taburet a zvedne ho do výšky, jako když krotitel stojí v cirkusu proti šelmě. Pět vteřin, Margareta na něho zírá, sevřenou pěst u úst, potom se ostře, skoro hystericky rozesměje. Brick zůstane chvíli vážný, potom se ušklíbne a židličku položí. Za dveřmi se ozve hlas Mamky.

Mamka: Bricku? Hošíčku? Hošíčku?

Brick: Copak je, mamko?

Mamka: *(za dveřmi)* Ach, Bricku! Já mám pro tebe ohromnou novinu vo tat'kovi. Nemohla jsem to vydržet a musela jsem honem běžet nahoru, abych ti to řekla. *(zalomcuje klikou)* - Pročpak máte ty dveře zavřený? Myslíte si snad, že tady někdo krade?

Margareta: Brick se převlíká, mamko, ještě není oblečený.

Mamka: Však to nebude prvně, co ho uvidím svlečeného. Tak honem, votevřte ty dveře!

Margareta se ušklíbne, jde odemknout a otevřít dveře do haly. Brick se rychle dobelhá do koupelny a nohou za sebou zavře dveře. Mamka už zatím z haly zmizela.

Margareta: Mamko!

Mamka vejde protějšími dveřmi z terasy a objeví se za Margaretou, supí a funí jako starý buldok. Je to malá, podsaditá žena, jejích šedesát let a jejích 80 kilo nese vinu na tom, že bývá většinou bez dechu. Je neustále ve střehu jako boxer nebo jako spíš jako japonský zápasník. Pochází pravděpodobně z rodiny o něco „lepší“ než Tatka, ale o moc lepší asi ne. Má na sobě černé nebo stříbrné krajkové šaty a minimálně za půl milionu třpytících se šperků, je velmi přímá.

Mamka: *(hlasitě, takže se Margareta vyděsí)* Tady jsem – prošla jsem pokojem Goopera a Mae. Bricku – pojd' sem honem, chlapče. Chci ti říct jednu novinku vo tat'kovi – já po baráku nesnáším zamčený dveře...

Margareta: *(chtěně nedbalým tónem)* Mamko, ale lidi přece potřebujou aspoň někdy kousek soukromí, ne?

Mamka: V mém domě ne, holubičko. *(bez pauzy)* Pročpak ses převlíkla? Mně se zdálo, že ti ty krajkový šatičky ohromně slušej, děvenko.

Margareta: Mně se to taky zdálo, jenže jeden z těch mejch roztomilejch spolustolovníků je u večere použil místo ubrousku!

Mamka: *(sbírá z podlahy punčochy)* Cože?

Margareta: Mae s Gooperem jsou tak nedůtklivý, když se něco řekne o jejich dětech – děkuju ti, mamko –

Mamka hodí posbárané punčochy Margaretě do ruky

-že se člověk prostě neodvážá ani naznačit, že by se na jejich výchově dalo snad něco zlepšit.

Mamka: Pospěš si ven, Bricku! – třesky plesky, Maggie, ty zkrátka nemáš děti ráda.

Margareta: Já děti zbožňuju – ovšem dobře vychované!

Mamka: *(jemně, s láskou)* Tak proč si ňáky nevopatříš a nevychováš si je podle svýho, místo abys pořád ryla do dětí Goopera a Mae?

Gooper: *(křičí po schodech nahoru)* Haló, mamko, mamko, Betsy s Hugem už musej jít a chtěj se s tebou rozloučit!

Mamka: Tak jim řekni, aby eště chvílku počkali! *(otočí se ke dveřím koupelny a zavolá)* Hošíčku? Slyšíš mě?

Ozve se nezřetelná odpověď.

Zrovna jsme dostali z Ochsnerovy kliniky obšírnou zprávu a je to úplně negativní, hošíčku, všechno je úplně negativní, odshora až dolů! Není mu vůbec nic, je to jenom ňáká malá záležitost, která souvisí s vadnou funkcí tlustýho střeva! Slyšíš mě, synáčku?

Margareta: To víš, že tě slyší, mamko.

Mamka: Tak proč něco neřekne? Panebože na nebesích, při takovýhle zprávě by přeci měl vykřiknout radostí. Já jsem vykřikla, dala se do pláče a padla na kolena! – Dívej! *(vyhrne si sukni)* Vidiš ty šrámy, jak jsem se udeřila do kolen? Zpátky na nohy mě museli tahat voba dva doktoři! *(zasměje se – mamka se vždycky sama sobě strašně směje)* Taťka se na mě úplně rozzuřil! Ale řekni, nejsou to báječný zprávy!? *(znovu se podívá na dveře koupelny a pokračuje)* Taťka se snažil nedat najevo, jakej kámen mu při tý zprávě spad ze srdce, ale mně nevoklamal. Jen taktak, že se nad tím taky nerozplakal!

Ze zdola je slyšet volání na rozloučenou a Mamka se rozběhne ke dveřím.

Zadržte ty lidi, ať eště nevodcházej! Tak se oblíkni, my přijdeme všici nahoru a oslavíme taťkovy narozeniny tady, když máš ten kotník. Copak dělá jeho kotník, Maggie?

Margareta: Má ho zlomenej, mamko.

Mamka: To vím taky, že ho má zlomenej.

V hale zazvoní telefon. Hlas černochoa odpovídá: „Dům pana Pollyho“

Sookey: *(v hale)* Volá Memphis, milostpaní, slečna Sally z Memphisu.

Mamka: Dobře, Sookey. *(vyběhne do haly a je slyšet, jak křičí do telefonu)* Dobrý den, Sallyno. Jak se máte? – Ano, ano, zrovna jsem vám chtěla volat. *(přidá na hlase, takže už huláká)* Sally? Už mě nikdy nevolejte z té hotelový haly, není divu, že mě neslyší! Slyšíte mě, Sally? To s taťkou není nic vážnýho. Zrovna jsme dostali zprávu, že mu není vůbec nic, je to jenom ňáká vadná funkce tlustýho střeva... Funkce! – tlustýho... *(objeví se u dveří do haly a zavolá na Margaretu)* Maggie, pojď k tomu telefonu ty a řekni to tý bláznivý ženský sama. Já už mám vyřvaný plíce!

Margareta: *(vyjde, je slyšet, jak říká sladkým hlasem do telefonu)* Slečna Sally? Tady je Brickova žena. Maggie. – Mamka vám jenom vzkazuje, že z Ochsnerovy kliniky už přišla zpráva a že je to vadná funkce tlustého střeva, slečno Sally. Správně! Vadná funkce tlustého střeva. Na shledanou, slečno Sally.

Zavěsila pravděpodobně o chvílku dřív, než byla slečna Sally ochotna rozhovor ukončit. Vrátil se z haly hlavními dveřmi.

Slyšela mě výborně. Já jsem zjistila, že se na hluchý lidi nemá křičet, že úplně stačí zřetelně

artikulovat.

Mamka: Tahle Sally, to je taky číslo! Taťka říká, že má pořádně nastavenou ruku. Von jí taťka taky asi nedává dost.

Někdo na ni zavolá a Mamka odpovídá.

Už jdu!

Vykročí. U dveří do haly se otočí a ukáže ukazováčkem nejdřív na dveře koupelny, pak na barovou skříňku, což znamená : Brick pil? Margareta dělá, že nerozumí, pak pohodí hlavou a zvedne obočí, jako by ta pantomima byla pro ní naprostou záhadou. Mamka se rychle vrátí k Margaretě.

Přestaň dělat hloupou! Vypil toho hodně?

Margareta: *(se krátce zasměje)* Ach, ták! No, myslím, že si dal po večeri whisky se sodou.

Mamka: Jen se moc nesměj! Někteří svobodnej mužskej se vození a přestane pít, a jinej zase začne. Brick se dřív alkoholu ani nedotk, dokavad byl-!

Margareta: *(vykřikne)* To je nespravedlivý!

Mamka: Spravedlivý nebo nespravedlivý, ale ráda bych se tě na něco voptala: Líbí se to s tebou Brickovi v posteli?

Margareta: Proč se nezeptáš, jestli se to líbí mně s ním?

Mamka: Protože vím, že –

Margareta: To je snad oboustranná záležitost!

Mamka: Něco u vás nehraje. Nemáš děti a můj chlapec pije! *(Někdo na ni zavolá a Mamka spěchá s předcházející větou ke dveřím. U dveří se zastaví a ukáže na postel)* Když se manželství dostane do úskalí , tak je to úskalí tady, tady na tomhle místě!

Margareta: To není –

Mamka už vyklouzla z pokoje a přibouchla dveře.

-spravedlivý...

Margareta zůstane sama, úplně sama, a uvědomí si to. Nadechne, svěsí ramena, zvedne ruce se zatátými pěstmi a zavře pevně oči jako dítě, které čeká na píchnutí injekce. Když zase oči otevře, první věc, na kterou padne její pohled, je dlouhé, oválné zrcadlo, rozběhne se k němu, podívá se do něj, ušklíbne se na sebe a řekne:

Co jsi vlastně zač?

Potom se trochu nahrbí a změněným, vysokým tenkým a posměšným hláskem si odpovídá:

Já jsem Maggie! Kočka Maggie.

Pak se rychle napřímí, protože dveře koupelny se pootevřou a Brick zavolá:

Brick: Mamka už je pryč?

Margareta: Ano, už.

Brick otevře dveře koupelny, vybelhá se ven a s dopitou skleničkou se belhá k barové skříňce. Tíše si hvízdá, Margareta otáčí hlavou na své dlouhé, útlé šiji a sleduje ho pohledem. Její ruka se nejistě a nerozhodně pozvedne k hrdlu, jako by Margareta nemohla polknout.

Víš, náš sexuální život neodumřel normálním způsobem, pozvolna, ale byl přetržen mnohem dřív, než k tomu nastal čas a já nepochybuju, že stejně náhle zase jednou ožije. A proto se snažím udržet si svůj půvab. Až nastane doba, kdy se na mě budeš dívat stejnýma očima jako ostatní muži. Protože na mě se mužský dívají, Bricku, a rádi! M-hm! Někteří by za to dali – Podívej se, Bricku! *(stojí*

před dlouhým oválným zrcadlem, oběma rukama se dotkne prsou a pak boků) Jak pevný mám tělo!
–Ještě na něm není nic pokleslý – ani tohle...

Její hlas zní tiše a rozechvěle, říká to jako žadonící dítě. V okamžiku, kdy se Brick otočí, aby se na ni podíval – pohledem, který se podobá pohledu hráče, jenž přihrává před brankou míč spoluhráči –v tom okamžiku se Maggie musí zmocnit obecenstva tak pevně, aby ho udržela až do první přestávky a aby jeho pozornost ani na okamžik neochabla.

U ostatních mužskejch vzbuzuju touhu. Když jsem byla minulej tejden na večírku, kterej pořádala Alice na počest svých newyorských příbuzných, tak mi mužský propalovali očima šaty, a pak šel ten největší fešák za mnou až nahoru a snažil se vniknout do dámského salonku, šel za mnou až ke dveřím a pokoušel se vniknout dovnitř!

Brick: A pročs ho nenechala, Maggie?

Margareta: Protože nejsem tak ordinérní. Ne že by mě to tak trochu nelákalo. Chceš vědět, kdo to byl? Byl to Sonnyboy Maxwell, abys věděl.!

Brick: Áááá, Sonnyboy Maxwell, ten hrál dobře baseball, ale pak měl nějaký malý zranění na zádech a musel toho nechat.

Margareta: Ted' už žádný zranění nemá a nemá žádnou ženu a ještě pořád na mě letí!

Brick: V tom případě nevidím důvod, proč by ses před ním měla zavírat na dámském salonku.

Margareta: Aby mě někdo při tom nachytil, ne? Tak hloupá nejsem. Naprosto ti nehodlám zavdat příčinu, aby ses se mnou moh dát rozvíst, že jsem ti byla nevěrná nebo něco podobného...

Brick: Vždyť já bych se s tebou nedal rozvíst, Maggie, ani kdybys mi byla nevěrná. To přece víš. Kruci, vždyť mně by se ulevilo, kdybych věděl, že sis našla milence.

Margareta: No, já nehodlám nic riskovat. Kdepak, to radši zůstanu tady na ty svý rozpálený střeše.

Brick: Ale taková rozpálená střecha není zrovna moc příjemný místo pobytu... *(začne si tiše pískat)*

Margareta: *(si nevšímá jeho pískání)* To sice ne, ale já na ní vydržím tak dlouho, jak bude zapotřebí –

Brick: Vždyť ode mě můžeš odejít, Maggie.

(Začne si znova pískat, Maggie se prudce otočí a podívá se na něho planoucimi zraky)

Margareta: To nechci a neudělám! A pak, i kdybych to udělala, vždyť bys mi nemoh dávat ani cent, máš přece jen to, co ti dává tat'ka, a tat'ka umírá na rakovinu!

V tomto okamžiku poprvé upozorujeme, že Brickovo vědomí zaregistrovalo fakt, že je tat'ka odsouzen. Brick se podívá na Maggie.

Brick: Ale mamka ted' říkala, že to není pravda, že ta zpráva byla příznivá.

Margareta: To si myslí ona ... Jenže dnes večer jí řeknou, jak se věci mají doopravdy. Až tat'ka odejde spát, tak jí řeknou, že umírá na rakovinu. *(přibouchne zásuvku prádelníku)* Je to zhoubný nádor a nedá se s tím nic dělat.

Brick: A ví to tat'ka?

Margareta: Kristepane, copak to někdy někdo ví? Nikdo mu přece neřekne „umíráš“ . Musejí přece člověku něco namluvit.

Brick: Proč?

Margareta: Poněvadž každěj lidskej tvor sní o věčným životě, jenže na zemi a ne až v nebi.

Brick se jejímu pokusu o vtip krátce, tvrdě zasměje.

Zkrátka... (opravuje si líčidlo na řasách, rozhlédne se) Dneska slaví tat'ka svoje poslední narozeniny. A Mae s Gooperem to vědí. Dověděli se to z Ochsnerovy kliniky první ze všech. Proto sem honem s těma svejma zrůdama přispěchali! Tat'ka ještě neudělal žádnou poslední vůli, a proto tohle tažení!

Brick na ni chvilku zůstane koukat, potom něco ostře, ale nesrozumitelně usykne a poměrně rychle se odbelhá na dlouhou terasu do pohasínající, už značně pohaslé zlaté záře. Margareta pokračuje ve svém liturgickém prozpěvování.

Ty víš, že mám tat'ku ráda, že mám toho starouška opravdu ráda, vážně, to přece víš...

Brick: *(chabě, neurčitě)* Ano, já vím...

Margareta: Mae s Gooperem vymejšlej, jak by nás vyšoupli z tat'kovi závěti na konto toho, že ty piješ a já jsem bezdětná. Jenže my jim ty jejich plány překazíme! Ty víš, Bricku, že jsem byla celej svůj život chudá jako kostelní myš! – To je přece pravda.

Brick: Vždyť neříkám, že není.

Margareta: Můj tatínek totiž taky miloval alkohol – zamiloval se do alkoholu stejně jako ty do svý whisky! – a chudák maminka musela předstírat blahobyt při sto padesáti dolarech měsíčně, který nám nesly ty starý vládní úpisy! Ty šaty, co jsem si tě v nich brala, to byla svatební róba mojí babičky... A proto jsem jako kočka na rozpálený plechový střeše!

Brick je ještě pořád na terase. Měkký hlas nějakého černocho na něj zezdola zavolá: „Dobrej večír, pane Brick, jak se vede?“ Brick v odpověď pozvedne skleničku s pitím.

No, už jsem oblečená, už jsem celá oblečená, co ještě zbejvá? – Už nic. *(beznadějně, takřka ustrašeně)* Už jsem oblečená, už jsem celá oblečená, co ještě zbejvá? – Už nic... *(neklidně, bez cíle přechází a mluví jakoby sama k sobě)* Já vím, kdy jsem udělala chybu. – Co jsem to? Aha!

Náramky... *(začne si navlíkat na obě ruce celou řadu náramků, asi tak šest na každé zápěstí a pokračuje)* Moc a moc jsem o tom přemejšlela a přišla jsem na to, kdy jsem udělala chybu. Ano, chybu jsem udělala tenkrát, když jsem ti řekla, jak to bylo se Skipperem. K tomu jsem se neměla nikdy přiznávat. To byl osudný omyl, že jsem ti řekla, jak to bylo se Skipperem.

Brick: Skippera nech stranou, Maggie. Vážně. Koukej nechat Skippera stranou.

Margareta: Tak už jednou pochop, že jsem se Skipperem –

Brick: Mluvím vážně, Maggie! Tohle, co provádíš, je nebezpečná věc. Zahráváš si s něčím – s něčím – s něčím, s čím by si nikdo zahrávat neměl.

Margareta: Tentokrát to dořeknu. Milovali jsme se se Skipperem, pokud se to dá nazvat milováním, protože nám oběma připadalo, že jsme tím blíž tobě. Tys toho totiž, ty bestie, chtěl po lidech trochu moc, po mně, po všech těch nešťastnejch ubožácích, co mají tu smůlu, že tě milujou - ty jedno nadřazený stvoření – ty jedna božská bytosti! A tak jsme se spolu milovali a v duchu jsme si oba představovali, že se milujeme s tebou, oba dva! Tak to je! Co je na tom tak strašného? Podle mě je to hezký, já myslím, že ...Ovšem! Neměla jsem ti to říkat...

Brick: *(má hlavu poněkud zvrácenou a nepřírozeně nehybnou)* Ale vždyť mi to řekl Skipper, Maggie. A ne ty.

Margareta: Já jsem ti to řekla!

Brick: Až když mi to řekl on!

Margareta: Co na tom záleží kdo?

Brick: *(zničehonic se vykloní na terasu a zavolá)* Haló, holčičko!

Holčička: *(z dálky)* Copak chceš, strejčku?

Brick: Řekni všem, ať si pospíší! A přived' je všechny!

Margareta: Ne, nemůžu přestat! A kdyby to bylo nutný, tak ti to dopovídám třeba před nima!

Brick: Holčičko! Běž je hezky zavolat!

Margareta: Poněvadž jednou ti to říct musím, a ty! – ty mě nikdy nechceš nechat! *(vzlykne, pak se ovládne a takřka klidně pokračuje)* Byl to takový ten krásný dokonalý vztah, o jakém se mluví v řeckých legendách, s tebou to ani jiné být nemohlo, a proto to tak smutně, tak strašně dopadlo. Protože to byla láska, která nikdy nemohla dojít naplnění, láska, o které se nemohlo ani otevřeně mluvit. Věř mi, Bricku, že to úplně chápu.

Brick nemá berli. Přidrží se nábytku a jde si pro ni, zatímco Margareta pokračuje, jako by ji k tomu hnala nějaká vnější síla.

Pamatuju si, že když jsme chodili za studentských let společně na schůzku, Gladys Fitzgeraldová a já a ty se Skipperem, tak to bylo spíš, jako byste chodili na schůzky vy dva a já s Gladys jsme byly spíš něco jako přívěsky, jako by bylo zapotřebí dělat vám gardedámy! Aby si lidi nemysleli něco špatného...

Brick: *(se obrátí k ní obličejem, pozvedne berli)* Ty chceš, abych tě tou berlí uhodil, Maggie?

Margareta: Prokristapána, člověče, a ty si myslíš, že by mi to nebylo jedno?

Brick: Každý člověk prožije jen jednou v životě něco velkého, něco opravdového a krásného! U mě to bylo moje přátelství se Skipperem. A ty o tom mluvíš jako o něčem špinavém.

Margareta: Tos teda neposlouchal, tos teda nepochopil, co chci říct! Já tvrdím, že váš vztah byl tak strašně čistej, až to chudáka Skippera zabilo! Bylo to něco, co bylo nutný chovat u ledu – něco, co nesmělo dojít úhony, ano! A jediná lednička, kde to bylo možný uchovat, byla smrt...

Brick: Copak jsem si tě nevzal za ženu, Maggie? Proč bych si tě byl bral, kdybych byl - !

Margareta: Přestaň, Bricku! Nech mě domluvit. Já jsem přesvědčená, že to bylo jenom ze strany Skippera, že jenom Skipper tajně, dokonce snad jenom podvědomě, toužil po nějakým vztahu, kterej by nebyl tak docela nezávadnej. Bricku, my jsme spolu byli přece šťastný, ne? Byli jsme blažený, ano, byli jsme pokaždý v sedmým nebi, když jsme se spolu milovali. Jenže pak ... pak sis poranil páteř a nemohs na Den díkůvzdání hrát v Chicagu a musels ten zápas sledovat jenom v televizi, protože ležel v nemocnici. Já jela se Skipperem. Dixie Stars prohráli, protože chudinka Skipper byl úplně namol. Pak jsme spolu ten večer pili v baru až do rána a když jsme vyšli opilí, tak povídám: „Skippere, buď přestaň milovat mýho muže, anebo mu řekni, aby ti dovolil se k tomu přiznat! Jedno nebo druhý!“ Dal mi strašnou facku, otočil se a jsem přesvědčená, že se zastavil až ve svém pokoji v hotelu. Když jsem potom zaškrabala nesměla jako myška ne dveře jeho pokoje, tak udělal ten žalostnej, bezvýslednej pokus, aby mi dokázal, že to, co jsem řekla, není pravda...

Brick se po ní rozežene berlí, zasáhne lampu na stole, která se rozbije.

A tím jsem ho zničila, že jsem řekla pravdu! Pravdu, která v jeho a tvém světě, ve kterým jste vyrostli, byla tabu! – A od té doby se už Skipper jenom nalezval alkoholem a cpal do sebe drogy!

Brick se rozmáchne, ale netrefí se.

Vedle! – Nezlob se – nemám v úmyslu omlouvat svoje chování, Bricku, já nejsem hodná. Já nevím, proč lidi musej předstírat, že jsou hodný, nikdo není hodnej. Jenže – Bricku? Skipper už nežije! Ale já žiju! Kočka Maggie –

Brick neohrabaně poskočí a znova se po ní rozežene berlí.

-žije! Já žiju! já...

Brick hodí berli přes postel, za níž se Margareta schovala, a při jejích posledních slovech upadne na podlahu.

...žiju!

Do pokoje vrazí malá Dixie, má na sobě indiánskou čelenku, vystřelí na Maggie z kapslovky a křičí: „Bum báb, bum báb!“ Otevřenými dveřmi do haly vnikne do pokoje vlna smíchu. Když Dixie vběhla, Margareta byla skrčená za postelí a teď zprudka oddychuje. Pak vstane a řekne s chladným vztekem.

Holčičko, maminka by tě měla poučit - *(prudce nadechne)* že se má zaklepat na dveře, než se vstoupí do místnosti.

Dixie: Jéjda, copak dělá strejček Brick na podlaze?

Brick: Chtěl jsem zabít tetičku Maggie, holčičko. Podej mi berli, abych moh z tý podlahy vstát.

Margareta: Ano, podej hezky strejčkovi berli, miláčku, on je mrzák!

Dixie: A proč jsi mrzák?

Brick: Protože jsem kdysi skákal přes překážky a lidi rádi dělají, co dělávali kdysi, i když už na to nestačí...

Margareta: Správně, teď's to slyšela a už běž, holčičko.

Dixie vypálí z pistole na Margaretu tři rány.

Necháš toho, ty zrůdo, necháš toho, ty zrůdo bezkrká!

Popadne pistoli a vyhodí ji dveřmi ven na terasu.

Dixie: *(s nepřirozeně zralým instinktem pro to, jak zasáhnout co nejkrutěji)* – Ty prostě žárlíš, protože nemůžeš mít sama děti!

Výplázne na Margaretu jazyk a s vystrčeným bříškem proklouzne na terasu. Margareta přibouchne dveře na terasu a opře se o ně, zhluboka oddychuje, nastane pauza, Brick si znova dolil rozlitou skleničku a sedne si na opačný konec velké postele s nebesy.

Margareta: Vysmívaj se nám, že nemáme děti, dokonce i před těma svejma bezkrkejma zrúdama!

Pauza, na schodišti se ozvou hlasy.

Bricku? – Já jsem byla v Memphisu u gynekologa...Důkladně mě vyšetřil a není vůbec důvod, proč bychom nemohli mít dítě, kdykoliv si to budeme přát. A podle mého kalendáře je právě nejlepší čas, kdy můžu počít. Slyšíš? Posloucháš mě?

Brick: Ano, Maggie, slyším. *(znova obrátí pozornost k jejímu zarudlému obličejí)* Jenomže – jak si krucifix představuješ, - že se ti podaří zplodit dítě s chlapem, který tě nemůže vystát?

Margareta: To je právě ten problém, kterej budu muset vyřešit. *(prudce se otočí a podívá se ke dveřím do haly)* Už jsou tady!

Světlo potemní

OPONA

DRUHÉ JEDNÁNÍ

Neuplynul žádný časový interval. Masrgareta s Brickem jsou v téže pozici jako na konci prvního jednání.

Margareta: *(u dvěří)* Už jsou tady!

Nejdřív se objeví Tat'ka, pohybuje se opatrně, aby ani sobě, a hlavně sobě, neprozradil, jak je slabý.

Tat'ka: Tak co, Bricku?

Brick: Vítám tě, tat'ko. – Gratuluju!

Tat'ka: Ale to jsou hovadiny!

Pár lidí přichází z haly, ostatní přicházejí po terase, z obou stran je slyšet hlasy. Za dveřmi terasy se objeví Gooper s důstojným pánem Tookerem, do místnosti zalehnou jejich hlasy. Před dveřmi se zastaví, protože Gooper si zapaluje doutník.

Tooker: *(živě)* Jenže Svatý Pavel v Grenadě má už tři votivní okna a to nejnovější má barevná skla od Tiffanyho, stálo dva a půl tisíce dolarů, je na něm Kristus jako dobrý pastýř s jehňátkem v náručí.

Gooper: A kdo to okno věnoval, pane faráři?

Tooker: Vdova po Glydu Gletcherovi. A kromě toho věnovala Svatému Pavlu křtitelnicí.

Gooper: Víte, co by měl někdo věnovat vašemu kostelu, pane faráři? Klimatizační zařízení.

Tooker: Tak tak. A víte, co věnovala rodina Guse Hamma k uctění jeho památky kostelu v Two Rivers? Úplně novou kamennou faru, která má v suterénu basketbalové hřiště a –

Tat'ka: *(vyrazí hlasitý, chraplavý smích, který má daleko do opravdového veselí)* Poslyšte, velebníčku? Copak znamenaj pořád ty řeči vo darech na uctění něčí památky? Myslíte si snad, že někdo z nás hodlá zaklepat bačkorama? Jo?

Důstojný pán, kterého toto intermezzo poleká, se rozhodne, že bude na jeho otázku reagovat smíchem. Nikdy se nedovíme, jak by na ni odpověděl, protože ho z rozpaků vysvobodí hlas Mae, Gooperovy ženy, vysoký a jasný, který zazní v okamžiku, kdy se Mae objeví ve dveřích do haly s panem doktorem Baughem, rodinným lékařem.

Mae: *(takřka nábožně)* Počkejme, očkování proti tyfu už mají, proti tetanu taky, proti záškrtu, proti žloutence, proti obrně už taky, to dostávaly vždycky po měsíci od května do září a Goopere? Ty, Goppere! – Proti čemu všemu už byly naše děcka očkovány?

Margareta: *(jí trochu skočí do řeči)* Pusť gramofon, Bricku! Musíme si na zahájení večírku pustit trochu muziky!

Ted' už mluví všichni, takže to v pokoji hlučí jako ve velké voliére plné švitořících ptáků. Jenom Brick se nezúčastní, opírá se o domácí bar a usmívá se svým nepřítomným úsměvem, v papírovém ubrousku drží kostičku ledu, kterou si tu a tam přejede čelo. Margaretina příkazu neuposlechne, Margareta tedy vyskočí a shýbne se nad ovládacím panelem hudební skříně.

Gooper: To jsme jim dali k jejich třetímu výročí, má to tři reproduktory.

V pokoji se najednou rozlehne nějaká Wagnerova opera nebo Beethovenova symfonie.

Tat'ka: Vypni ten krám!

Takřka ihned nastane ticho, které je takřka ihned přerušeno útočným rykem Mamky, která vstupuje dveřmi z haly jako útočící nosorožec.

Mamka: Kdepak je Brick, kdepak je moje dítě zlatý?

Tat'ka: Promiň, tak to zase honem zapni!

Všichni se hodně hlasitě zasmějí. Tat'ka je proslavený vtipkováním na účet Mamky a nejhlasitěji se těmito vtipům směje Mamka, přestože jsou někdy hezky neomalené, a Mamka se musí vždycky pro něco sehnout nebo se něčím honem začít zabývat, aby zakryla, jak ji to ranilo, její hlasitý smích to často sám zakrýt nedokáže. V dnešním případě, kdy je šťastná, protože je díky falešné zprávě o Tat'kově zdravotním stavu, spadl kámen ze srdce, se na Tat'ku groteskně upejpavě zahihňá a pak se prudce a hbitě vrhne k Brickovi.

Mamka: Tady je, tady je to moje dítě zlatý! Copak to máš v ruce? Už ať ta sklenička zmizí, synáčku, tvoje ruka byla stvořená k tomu, aby držela jinší věci!

Gooper: Koukejte, jak ta sklenička mizí!

Brick poslechne Mamku tak, že sklenku vypije a podá jí ji. Všichni se znova rozesmějí, někteří hlasitě, někteří potichu.

Mamka: Ach, ty uličníku. Dej mamince puslu! – Koukejte se na něj, jak stydlivě uhejbá! Brick měl vodjakživa nerad, když ho někdo líbal, nejspíš proto, že toho nikdy neměl nedostatek! Zavři to, synáčku!

Brick zapne televizor.

Já televizi nesnáším, vono už stačilo rádio, ale ta televize je ještě lepší, totiž - (*žuchne sebou s funěním do židle*)- ještě horší, ha, ha! Ale pročpak si já vlastně sedám sem? Dyť já chci sedět vedle svého kocourka na kanapi!

Mamka má na sobě šifónové šaty s černobílým vzorem. Velký nepravidelný vzor, který připomíná skvrny nějakého obrovského zvířete, třpyt velkých briliantů, spousty perel a diamanty zasazené v stříbrných obroučkách jejích brýlí zatlačily od té chvíle, co vešla, všechno ostatní v pokoji do pozadí. Tat'ka se na ni od začátku nepřestává dívat s úšklebkem, z něhož je zřejmé, že mu Mamka jde už dávno a dávno na nervy.

Mamka: (ještě hlasitěji) Pane faráři! Haló, velebníčku! Podejte mi ruku a pomozte mi vstát ze židle!

Tooker: Ale žádné legrácky, paní Pollitová!

Mamka: Jaképak legrácky?

Důstojný pán Tooker natáhne ruku. Mamka ji uchopí, strhne ho na svůj klín a vypískne smíchem, mezi jehož dvěma tóny je rozpětí celé oktávy!

Už jste někdy viděli faráře sedět tlustý ženský na klíně?

Mamka je takovými a podobnými neotesanými hrubými žertíky známá po celé Deltě. Margareta přihlíží se shovívavým úsměvem, srká dubonnet s ledem a pozoruje Bricka, ale Mae s Gooperem udělají jeden na druhého posunek, který vyjadřuje jejich rozmrzelost a nevoli nad podobnými šprýmečky, protože podle Mae je možná takovéhle chování příčinou, že se jim přese všechno tak docela nepovedlo proniknout do společnosti mladých manželských párů, které patří k memphiské smetánce. Jeden z černochů, Lacy nebo Sooky, jukne do místnosti a zeřehtá se. Černoši čekají, až dostanou znamení, že mají přinést dort a šampaňské. Ale Tat'ka se netváří pobaveně, nechápe, proč má v útrobach vzdor bezmezné duševní úlevě, která se dostavila s lékařskou zprávou, pořád stejné hryzení jako předtím. „To s tím tlustým střevem není jen tak,“ říká si v duchu, ale nahlas se na babičku rozkřikne.

Tat'ka: Nech těch pitomostí! – Na takový dětinský legrácky seš už moc stará a moc tlustá, - a

kromě toho se vydáváš v nebezpečí, že tě trefí šlak, když budeš takhle vyvádět...

Mamka: Mnoho štěstí tatškovi k narozeninám!

Vstoupí černoši v bílých kazajkách s obrovským narozeninovým dortem, na němž hoří svíčky. Nesou kbeličky se šampaňským v lahvích, jejichž hrdla jsou ovázána saténovými stužkami. Mae s Gooperem načnou píseň a všichni včetně černošů a dětí se připojí. Jenom Brick se nezúčastní.

Všichni: Štěstí, zdraví, dlouhá léta! (*někteří zpívají „Živijó“*) Štěstí, zdraví, dlouhá léta!

Mae přejde dopředu na střed jeviště a sestavuje z dětí sbor. Sotva slyšitelně řekne: Ráz, dva, tři a děti spustí:

Děti: Středa, čtvrtek, pátek, dnes je velký svátek!

Sobota, neděle, pondělí, dnes se všichni veselí!

Pondělí, úterý, středa...

Všichni se obrátí naráz k Tatškovi

...ať žije náš děda!

Znova se otočí kupředu jako sbor v operetě

My ti, dědo – vinšujeme,

vše nejlepší – ti přejeme!

Abysi nám – dlouho zdrav byl,

stovku let s námi slavil!

To ti, dědo – vinšujeme

Mae se obrátí k Mamce

a babičce též – přejeme.

Mamka se dá do pláče, černoši odejdou.

Tatška: Krucifix, Ido, co ti pořád je?

Mae: Když ona je tak šťastná!

Mamka: Když já jsem tak šťastná. (*najednou do ticha hlasitě*) Jestlipak už víš, Bricku, jakou dostal doktor Baugh z kliniky báječnou zprávu vo tatškově zdravotním stavu?! Tatška je absolutně v pořádku!

Mae: To je přece báječný, ne?

Mamka: Tatška je v absolutním pořádku. Vobstál s vlajícím praporem. A když už víme, že je s ním až na to tlustý střevo všechno v pořádku, tak už vám můžu prozradit, že jsem doslova usychala starostí, jestli náhodou nemá –

Margareta jí rychle pronikavým hlasem vpadne do řeči, vyskočí a pronikavým hlasem se zeptá.

Margareta: Bricku, miláčku, dej už tatškovi ten svůj dárek k narozeninám! (*jak jde kolem Bricka, vytrhne mu skelníčku s pitím a sebere elegantně zabalený balíček*) Tady máš, tatško, to je od Bricka!

Mamka: Tohle jsou nejslavnější narozeniny, jaký kdy tatška měl, dostal stovky dárků pytel telegramů vod –

Mae: (*zároveň*) Co je v tom, Bricku?

Gooper: Vsadím pět stovek proti padesátce, že to Brick neví.

Mamka: Nejzábavnější na dárkách je to, že člověk neví, co je v nich, dokavad je nerozbalí. – Rozbal si ten dárek, tatko.

Tatka: Rozbal ho ty. Já bych se chtěl Bricka na něco zeptat. Pojd' sem, Bricku!

Margareta: Bricku, tatka tě volá. *(rozbaluje balíček)*

Brick: Řekni tatkoví, že jsem lazar.

Tatka: To vidím, že seš lazar, jenže bych se právě rád dozvěděl, jak se ti stalo.

Margarta: *(odvádí takticky pozornost)* No né, no né, podívejme, kašmírový župan! *(ukazuje župan, aby ho všichni viděli)*

Mae: Ty to říkáš tak překvapeně, Maggie!

Margareta: V životě jsem takovej župan neviděla.

Mae: To jsou mi věci! Ha!

Margareta: *(se k ní prudce otočí, se zářivým úsměvem)* Jakýpak věci? Naše rodina neměla nikdy nic než dobrý jméno – takže takový přepychový věci, jako je kašmírový župan, mě ještě pořád překvapují!

Tatka: *(hrozivě)* Bud'te zticha!

Mae: *(ve vzteku to nezaznamenává)* Já jen nechápu, jak můžeš bejt tak překvapená, kdyžs ho minulou sobotu v Memphisu sama u Loewensteina kupovala.

Tatka: Povídám, bud'te zticha!

Mae: Vím to proto, protože mě obsluhovala stejná prodavačka

Margareta: Má drahá švagrová, tvýho nadání je škoda ke kuchyni a k dětem, měla by ses radši dát k FBI.

Tatka: Bud'te zticha!

Důstojný pán Tooker reaguje pomaleji než ostatní, takže svou větu dokončí, přestože Tatka zařval.

Tooker: *(doktorovi Beughovi)* Jeden se rodí a druhý umírá!

Vesele se zasměje, ale v tom si uvědomí, že je ticho a že ho Tatka probodává očima, a jeho smích dozní falešně.

Tatka: Doufám, pane faráři, že vás neruším v rozhovoru vo barevnejch voknech?

Důstojný pán Tooker se chabě zasměje, potom si v trapném tichu suše odkašle.

Mamka: Ale tatko...

Pauzu přeruší krátký, bojácný smích Margarety, která si jediná uvědomí grotesknost této situace a která se tím baví.

Mae: Co myslíte, jestli by nás komáři snědli zaživa, kdybychom si na chvíli vyšli na terasu?

Tatka: No, i kdyby, tak dám tvoje kosti rozemlít na hnojivo!

Mae: *(rychle)* Minulej tejden to tady stříkali z éroplánu a myslím ...

Tatka: *(ji přeruší)* Bricku, tys prej včera večer prováděl na školním hřišti náky skoky?

Brick: Prej jo.

Tatka: Tos tam skákal přes něco nebo na někoho?

Mamka: Už nejseš v seznamu nemocnejch, tatko, takže ti nehodlám takovýhle –

Tat'ka: Bud' zticha!

Mamka: - vošklivý řeči před panem farářem trpět a –

Tat'ka: Bud' zticha! – Já se tě ptám, Bricku, jestlis včera v noci na tý škvárový dráze žehlil ňákou sukni?

Gooper se hlasitě a neupřímně zasměje, ostatní nervózně následují jeho příkladu, Mamka dupne, našpuleně přejde k Mae a něco šeptá, zatímco Brick čelí upřenému tvrdému posměšnému pohledu svého otce lenivým, neurčitým úsměvem, který probleskuje závojem alkoholického oparu a který má Brick v zásobě pro každou situaci.

Brick: Ó nikoliv, to ne...

Mae: *(zároveň, sladce)* Důstojný pane, pojd'te se se mnou na chvíli projít na terasu! *(vychází s panem farářem na terasu)*

Tat'ka: Tak cos tam, kruci, ve tři ráno prováděl?

Brick: Skákal jsem přes překážky, tat'ko, běhal jsem a skákal přes překážky, jenže ty vysoký překážky už na mě byly moc vysoký.

Tat'ka: Protožes byl namazanej, vid'?

Brick: *(jeho neurčitý úsměv trochu pohasne)* Ve střízlivým stavu bych se přece nepokoušel skákat ani přes ty nízký...

Mamka: *(rychle)* Tat'ko, sfoukni si na svém narozeninovým dortu svíčky!

Margareta: *(zároveň)* Navrhuju, abychom si připili na šedesáté páté narozeniny tat'ky Pollitta, který má největší bavlníkové platnáže v ...

Tat'ka: *(zuřivě, otráveně zařve)* Povídám ti, abys byla zticha, aby sis nechala ty –

Mamka: *(se postaví před Tat'ku s dortem)* Takhle mi na svý narozeniny nesmíš mluvit, tat'ko! Já...

Tat'ka: Já si budu mluvit, jak budu chtít, Ido, narozeniny nenarozeniny, a jestli se to tady někomu nelíbí, tak ví, co mi může!

Mamka: Však já dobře vím, že to nemyslíš vážně.

Tat'ka: Ty víš vodjakživa starou belu – Já jsem tady trpěl všelijaký hovadiny, protože jsem si myslel, že umírám. A ty sis to taky myslela, a taks tady začala dirigovat. No, tak s tím dirigováním koukej zase přestat, Ido, protože já umírat nehodlám!

(Všichni už jsou na terase až na ty dva staré lidi, kteří se na sebe dívají planoucímí zraky přes hořící dort. Mamce se dmou prsa a buclatou ruku si přitiskne na ústa. Tat'ka pokračuje chraptivým hlasem.)

Žes měla za to, že umírám na rakovinu a že bude teďkon všechno pod tvým dozorem, celej dům a všechno? Já aspoň měl ten dojem. Všade se rozlíhal tvůj hlas, všade se šmrdolilo to tvoje tlustý starý tělo!...

Mamka: Pšt! Pan farář!

Tat'ka: Pan farář mi může políbit něco!

Mamka úžasem nadechne a sedne si na pohovku na kterou se takřka nevejde.

Slyšelas? Povídám, že mi pan farář může políbit něco!

Někdo zavírá dveře na terasu a právě v tom okamžiku začne ohňostroj, děti vykřiknou vzrušením.

Mamka: Já nechápu, co to do tebe vjelo!

Tat'ka: Protože poslední dobou to tady pomalu diriguješ. Špacíruješ se tady s tím svým tlustým starým tělem, tady, kde jsem to vybudoval já! Tak já ti teda povídám, že tady dirigovat nebudeš, že tady budeš starou belu dirigovat! Je ti to jasný? Rozumíš? Užs to pochopila? Vyšetřili mě celýho vod hlavy až k patě, aby se poznalo, co mi je a jsem úplně v rychtyku – až na tu vadnou funkci tlustýho střeva, který mi nejspíš přestalo fungovat z hnusu! Z hnusu nad všema těma zatracenejma lžima a nad těma lhářema, který jsem tady musel trpět, z hnusu nad tím vším pokrytectvím, s kterým celejch těch čtyřecet let, co jsme spolu, žiju! Slyšíš, Ido? Sfoukni ty pitomý svíčky na tom dortu!

Mamka: Ach, tat'ko! Ach, tat'ko, tat'ko!

Tat'ka: Co je?

Mamka: Copak tys celý ty dlouhý léta nevěřil, že tě mám ráda?

Tat'ka: Cože?

Mamka: Dyť já tě měla ráda, moc ráda, dyť já tě měla přeci ráda! - Dyť já měla ráda i tu tvou nenávist a tu tvou tvrdost! (*vzlykne a neohrabaně běží na terasu*)

Tat'ka: (*pro sebe*) Největší legrace na tom je, že je to možná nakonec pravda.

Pauza, potom ohňostroj osvětlí oblohu.

Bricku! Hej, Bricku!

Stojí nad hořícím narozeninovým dortem, po několika okamžicích se vbelhá Brick s berlí, v ruce drží skleničku. Za ním vejde se zářivým, znepokojeným úsměvem Margareta.

Tebe jsem nevolal, Maggie. Já volal Bricka.

Margareta: Já jsem ti ho sem jenom dopravila.

Políbí Bricka na ústa, ale Brick si je ihned hřbetem ruky otře. Margareta odběhne svižně a mladistvě znova na terasu. Brick s otcem osamí.

Tat'ka: Pročs to udělal?

Brick: Co?

Tat'ka: Proč sis votřel to její políbení ze rtů, jako by na tebe plivla?

Brick: Nevím. Já jsem si to ani neuvědomil.

Tat'ka: Ta tvá ženská je sice pohlednější, než ta Gooperova, ale přesto maj vobě tak nějak stejnej vejraz.

Brick: Jakej?

Tat'ka: Já nevím, jak bych to popsal, ale vobě mají stejnej vejraz.

Brick: Vypadají nervózně jako dvě kočky.

Tat'ka: Správně, vypadaj nervózně jako dvě kočky.

Brick: Jako dvě kočky na rozpálený plechový střeše.

Tat'ka: To jsou hovadiny...

Brick: Obě přece sedí uprostřed pořádnýho lánu země a tak jsou ve střehu.

Tat'ka: Jenže já mám pro ty dvě ženský překvapení. – Já totiž tu půdu eště dlouho z ruky nepustím, jestli čekaj na tohle.

Brick: Máš pravdu, taťko. Jenom na tom hezky sed', ani se nehni, a ty dvě nech, aby si navzájem vyškrábaly oči...

Taťka: To ti bůh řek, že se ani nehnu a že ty potvory nechám, aby si navzájem vyškrábaly voči, ha, ha, ha... Ale ta Gopperova žena dobře rodí, plodná je, to se jí musí nechat. Hrome, když to dneskom přivedla všechno ke stolu, tak se musel stůl vo dva díly roztáhnout, aby bylo pro všechny dost místa, už toho má pět kusů a další je na cestě.

Brick: Tak, tak ...

Taťka: Je někdo za dveřma?

Brick: Je.

Taťka: *(ztiší hlas)* A kdo?

Brick: Někdo, koho zajímá, co si tady povídáme.

Taťka: Goopere? – Goopere!

(Po příslušné pauze se ve dveřích na terasu objeví Mae.)

Mae: Voláš Goopera, taťko?

Taťka: Á, tos byla ty!

Mae: Mám ti ho zavolat?

Taťka: Ne, a ty koukej taky zmizet. Nesnáším, když někdo poslouchá za dveřma.

Mae: Ale, taťko – Já jenom chtěla –

Taťka: Nic jsi nechtěla, chtělas leda špehovat a slídit! Však já vás s Gooperem z toho vašeho pokoje, kterej sousedí s tímhle, přestěhuju! Co je vám po tom, co tady dělá v noci Brick s Maggí! Natahujete celou noc uši u klíčový dírky jak dva špióni a pak honem letíte zvěstovat mamce, co jste vyslechli. Mně se z toho vobrací žaludek...

(Mae zvrátí hlavu, obrátí oči k nebesům a rozhodí paže, jako by se dovolávala Boha, aby se smíloval nad jejím nezaslouženým mučednictvím, pak si přitiskne k nosu kapesník a vylítne z pokoje, až jí sukně zašustí.)

Brick: *(u barové skříňky)* Tak Mae s Gooperem poslouchají, co?

Taťka: Říkej, že - *(jakoby v rozpacích se zarazí)* - že s ní nechceš spát, že spíš na kanapi. Je to pravda, nebo ne? Jestli Magí nemáš rád, tak se jí zbav! – Copak to tam děláš?

Brick: Dolejvám si skleničku!

Taťka: Jestlipak sis uvědomil, synu, že se už z tebe stal regulérní alkoholik?

Brick: Tak jest.

Taťka: A protos přestal dělat toho sportovního reportéra, - že se z tebe stal alkoholik?

Brick: Tak jest. Pravděpodobně proto. *(Neurčitě, ale přívětivě se na otce přes svou znova naplněnou sklenici usměje)*

Taťka: Bricku, život, to je důležitá věc. ...Posad' se semhle, abychom nemuseli zvyšovat hlas, tady maj stěny uši.

Brick: *(se dobelhá k pohovce a sedne si vedle otce)* Už jsem tady.

Taťka: *(po pauze pokračuje zastřeným hlasem)* A poslouvej, co ti říkám, a nedívej se pořád na ten

zatracenej lustr – Tak tys toho nechal! – Náký zklamání?

Brick: Nevím.

Tat'ka: *(zhluboka a hlasitě vdechne kouř z doutníku, potom se najednou nakloní kupředu, hlasitě kouř vyfoukne a ruku si položí na čelo)* Fjúu – ha ha – já jsem si nabral moc kouře, malounko se mi zatočila hlava.

(Hodiny na krbu začnou odbíjet)

Brick: No...

(Hodiny odbíjejí lahodně dál, až dotlučou desátý úder)

-ty hodiny mají takovej milej, konejšivej zvuk, rád je často poslouchám až do rána...

(Sveze se na podlaze níž a pohodlně se uvelebí, tat'ka se napřímí a sedí strnule, je v něm jakási nevyslovená úzkost. Gesta, kterými doprovází svou řeč, jsou křečovitá a trhaná. Během celé své řeči nervózně sípá, lapá po dechu, frká a čas od času přejede syna rychlým plachým pohledem.)

Tat'ka: Synu?

Brick: Hm?

Tat'ka: Eště štěstí, že jsem boháč, to je teda velký štěstí. *(oči se mu na chvíli rozjasní)* Na kolik bys mě šacoval, Bricku! Na kolik bys mě šacoval?

Brick se nad skleničkou neurčitě pousměje.

Dělá mi to pomalu deset miliónů na hotovosti a ve spolehlivejch papírech a k tomu přijde samožřejmě těch vosumadvacet tisíc akrů tý nejúrodnější půdy, jaká na týhle strně údolí existuje.

Venku to zasyčí a zarachotí noční obloha se rozjasní tajemnou zelenavou září. Z terasy se ozve výskot dětí.

Jenže život si za to člověk nekoupí. Víš, Bricku, já jsem po tom co jsem ted'kon prod'ál, zmoudřel a zesmutněl.

Víš na co jsem si vzpomněl?

Brick: Na copak, tat'ko?

Tat'ka: Jak jsem byl v Maroku ... V Maroku ti začíná prostituce už ve čtyřech nebo v pěti letech, nepřeháním, vzpomínám si, jak jsem jednou v Marrakeši sed na jednu zřícenou zed', že si vykouřím cigáro a na silnici stála jedna Arabka a pořád se na mě dívala, až mi to bylo trapný. Ta Arabka s sebou měla malou nahatou holčičku, která se sotva batolila, a po chvílce ti postaví to dítě na zem, strčí do něj a něco mu pošeptá. To děcko přijde ke mně, sotva to umí chodit, přibatolí se ti ke mně a – Kristejžíši, mně se dělá nanic, když si na to vzpomenu! Ta holčička ti natáhne ručičku a pokouší se mi rozepnout kalhoty. Nebylo jí ještě ani pět let! Věřil bys tomu? Nebo si snad myslíš, že si vymejšlím? Já se vrátil do hotelu a povídám mamce: Pakuje se, jedem vodsud'...

Brick: Ty ses dneska nějak rozpovídal.

Tat'ka: *(si nevšímá jeho poznámky)* Jo, jo, holenku, lidský stvoření je obyčejný zvíře, jenže fakt, že stejně umře, nijak nezvětšuje jeho soucit s vostatníma, kdepak, holenku... Říkals něco?

Brick: Ano.

Tat'ka: Copak?

Brick: Podej mi tu berlu, abych moh vstát.

Tat'ka: Kampak jdeš?

Brick: Chci podniknout malou výpravu k Prameni života.

Tat'ka: Kam?

Brick: K barové skříňce.

Tat'ka: *(podá Brickovi berli)* Když já poslední dobou pořád mlčel, nepromluvil jsem ani slovo, jen jsem seděl a koukal do prázdna. Ležela na mně strašlivá tíha, ale dneska ze mě ten kámen spadnul. A proto toliko mluvím. – I ta obloha mi připadá jinačí...

Brick: Víš, co já poslouchám nejradši?

Tat'ka: Copak?

Brick: Hluboký ticho. Naprostý, ničím nerušený ticho.

Tat'ka: A proč?

Brick: Protože je v něm mnohem víc klidu.

Tat'ka: Človče, toho se ještě naposloucháš, až budeš v hrobě. *(přátelsky se zachechtá)*

Brick: To je všechno, cos mi chtěl?

Tat'ka: Proč porádě tak pospícháš, abych už zmlknul!

Brick: Když ty se mnou chceš vždycky mluvit, ale když pak spolu mluvíme, tak z toho nikdy nic konkrétního nevyleze. Sedíš v křesle a rozkládáš o tomhle a o onom a já dělám, že poslouchám.

Tat'ka: Měls někdy z něčeho strach? Já myslím jako jestli tě někdy najednou popadla hrůza? *(vstane)* Okamžik. Jenom zavřu ty dveře... *(zavře dveře na terasu, jako by mu chtěl sdělit důležité tajemství)*

Brick: Co je?

Tat'ka: Bricku?

Brick: Ha!?

Tat'ka: Chlapče, já už myslel, že ji mám!

Brick: Cože máš, tat'ko?

Tat'ka: Rakovinu.

Brick: Nikdy jsi o tom nemluvil!

Tat'ka: Prase kvičí. Ale chlap ani necekne, přestože nemá tu vejhodu jako prase.

Brick: Jakou výhodu má prase?

Tat'ka: Nevědět – že seš tvor smrtelnej – to je velká úleva. Jedno by mě ale zajímalo...

Brick: Co ?

Tat'ka: Jestli by tomu tlustýmu střevu ublížila whisky se sodou?

Brick: Ta by mu udělala jenom dobře.

Tat'ka: *(se zničehonic dravě ušklíbne)* Kristepane, já ti to ani nedokážu vypovědět! Nebe je mi zase votevřený!

(Brick sklopí oči ke skleničce.)

Brick: Je ti líp?

Tat'ka: Líp? Krucifix, konečně zase dejchám! Já byl celej svůj život jako taková zaťatá pěst... *(nalije si)*, která jen bušila, drtila a popoháněla! Ale teď ty zaťatý ruce vodevřu a budu se všeho dotejkat zlehounka. *(natáhne ruce, jako by se laskal se vzduchem)* Víš, co mám v úmyslu?

Brick: *(neurčitě)* Copak?

Tat'ka: Ha, ha! Budu si užívat se ženskéjma!

Brickův úsměv poněkud pohasne ale nezmizí.

To to pálí, Bricku! – Tak, tak, chlapče. Já mám ještě pořád chuť na ženský, a to mám dneska pětasedesátý narozeniny.

Brick: To je obdivuhodný, tat'ko.

Tat'ka: Tos teda uhád. Došel jsem k názoru, že jsem si vlastně ještě neužil dost. Ale teďkon je stín smrti pryč, teďkon se vodvážu z řetězu a budu si vyhazovat z kopejtka!

Brick: Z kopejtka?

Tat'ka: Hrome – dyť já přestal spát s mamkou teprvá před takovejma – počkejme – pěti rokama, a přitom se mi to s ní jaktěživo nelíbilo!

(Dole v hale zazvonil telefon. Vějde Mamka a vykřikne.)

Mamka: Mužský, copak neslyšíte, že zvoní telefon! Já ho slyším až vzadu na terase.

Tat'ka: Mělas na vybranou pět pokojů, kterejma se dá z terasy projít. To musíš jít akorát tudyma?

(Mamka se zatváří žertovně a řítí se ke dveřím do haly.)

Brrr! - Jen ta ženská vyjde z pokoje, už nevím, jak vypadá, ale jak se vrátí, tak je mi to hned jasný a honem si přeju, aby mi už zase zmizela z vočí!

(Rozesměje se svému vtipu, až ho všechno rozbolí, a s úšklebkem se narovná. Smích přejde v pochechtávání, pak poněkud nedůvěřivě odloží skleničku s pitím na stůl. Brick mezitím vstal a teď se belhá ke dveřím na terasu.)

Kampak?

Brick: Na vzduch.

Tat'ka: Zůstaneš tady, dokavad s tebou nedomluví.

Brick: Já myslel, žeš už domluvil.

Tat'ka: Dyť jsem ještě ani nezačal.

(Ozve se zvýšený hlas mamky)

Mamka: Vy jste mi, slečno Sally, ale případ! Pročpak mě nenecháte, abych vám to vysvětlila?!

Tat'ka: Jéžiši, vona už zase mluví s tou starou pannou, s mojí sestrou!

Mamka: Tak na shledanou, slečno Sally. A přijed'te hodně brzo, tat'ka se už nemůže dočkat!...

(Zavěsí a zařící smíchem. Tat'ka zavrčí a když se Mamka blíží, zacpe si uši.)

Mamka: *(vrazí do dveří)* Tat'ko, už zase volala Sally! Víš, co ud'ála? Vona zavolala svému doktorovi, aby jí řek, co je to ta vadná funkce tlustýho střeva. Ha, ha, ha, ha! – A teď mně volala zpátky, protože mi chtěla povědít, jak si voddychla, že...No ták! Pusť mě tam!

(Tat'ka se opírá o pootevřené dveře, aby tam nemohla.)

Tat'ka: Nepustím! Povídal jsem ti, abys sem nechodila a abys tímhle pokojem neprocházela. Tak se

zas votoč a chod' si těma vostatníma pěti pokojema.

Mamka: Taťko? Ty, taťko! – Žes to nemyslel vážně – ty vošklivý věci, cos mi prve řek? – Však já vím, že ne. Já vím, žes to nemyslel doopravdy...

(Dětské kňourání přejde do vzlyku, slyšíme, jak Mamka schází těžkým krokem po schodišti do haly. Brick mezitím znova s pomocí berle vstal a chce vyjít na terasu.)

Taťka: Nic jinýho vod tý ženský nechci, než aby mi dala pokoj! Ale vona si pořád ne a ne připustit, že ji nemůžu ani vidět! To mám z toho, že jsem s ní takový roky spal. – Měl jsem s tím přestat mnohem dřív, jenže ta bába pořád neměla dost a já byl v posteli moc dobrej. – Škoda, že jsem toho na ni vylejtal tolik. – No, teď si vyhlídnu něco extra a je mi úplně fuk, kolik to bude stát, udusím ji ve stříbrnejch liškách a neslezu z ní až do snídane. Ha ha ha ha!

Mae: *(u dveří vesele)* Kdopak se to tady tak směje?

Gooper: To se tam tak směje taťka?

Taťka: Už zase ty dva votravové! *(přejde k Brickovi a položí mu ruku na rameno)* Tak, tak, synáčku. – Jsem šťastnej! *(Rychle polkne, kousne se do spodního rtu a letmo, ostýchavě přiblíží hlavu k hlavě svého syna, potom se s rozpačitým pokašláváním vrátí nejistě ke stolu, kam si odloží skleničku. Napije se a ušklíbne se, protože ho to pálí.)*

(Brick si povzdychne a namáhavě vstane.)

Pročpak chvílku neposedíš?! Máš snad v kaťatech mravence?

Brick: Tak jest...

Taťka: Jak to?

Brick: Ono pořád nepřišlo to cvaknutí...

Taťka: Jaký cvaknutí?

Brick: Co se mi ozve v hlavě a po kterým se dostaví klid a mír.

Taťka: *(údivem dlouze tiše hvízdne, pak se vrátí k Brickovi a chytí ho oběma rukama za ramena)* Proboha! Dyť z tebe už je, chlapče notorik!

Brick: Tak tak. Už je ze mě notorik.

Taťka: Tak teď koukej sedět a poslouchat, dokavad' ti neřeknu, že naše rozmluva skončila!

Brick: Ale vždyť ten dnešní rozhovor dopadne úplně stejně jako všechny ostatní! Nikam to nevede! Je to k uzoufání...

Taťka: Tak ať, ale ty se mi nevopovaž z tý židle pohnout! Já ti vezmu tu berli... *(vezme berli a hodí ji na druhou stranu pokoje)*

Brick: Já můžu skákat po jedný a když upadnu, tak se můžu plazit po zemi!

Taťka: Jestli si nedáš pozor, tak se budeš muset jednoho krásnýho dne vodplazit z týhle plantáže a sám pámbů ví, že si pak budeš muset shánět na svoje pití vod domu k domu!

Brick: To všechno přijde, taťko!

Taťka: Ne, nepřijde. Seš můj syn a já tě z toho dostanu, když jsem se z toho dostal já, tak z toho dostanu i tebe!

Brick: Tak!?

Do pokoje vrazí malá holčička, v každé ruce svírá jednu prskavku, poskakuje a vřeští jako vzteklá

opice, když se po ní tatka rozežene, vyběhne zase ven. Ticho. Oba se na sebe upřeně dívají. Venku se vesele zasměje nějaký ženský hlas.

Tat'ka: Tady zůstaneš, pacholku – dokavád ti nedovolím vdejt!

Brick: Já nemůžu.

Tat'ka: Hrome, to bych se na to podíval!

Brick: Mluvíš pořád dokola. Takhle se nikam nedostaneme! Nikam! Je to pořád stejný. Vždycky řekneš, že se mnou chceš mluvit, a pak mi starou belu řekneš.

Tat'ka: Copak to není nic, když ti říkám, že budu žít, když jsem myslel, že umírám?

Brick: Ach ták! – Tos mi chtěl říct!

Tat'ka: Copak to není důležitý?

Brick: No dobrá, taks už mi to řek –

Tat'ka: Takže by sis moh zase sednout!

Brick: Vždyť pleteš pátý přes devátý, vždyť –

Tat'ka: Nepletu!

Brick: Pleteš, pleteš pátý přes devátý!

Tat'ka: Neříkej mi, co pletu nebo nepletu, ty spratku jeden vožralá! A esli si nesesedneš, tak ti ten rukáv utrhnu!

Brick: Tat'ko, prosím tě...

Tat'ka: Udělej, co ti říkám! Ted' tady zase šéfuju já! Uvědom si laskavě, že už zase držím vopratě v ruce já!

Do pokoje vběhne Mamka, ruce přitisknuté k velkým, dmoucím se ňadrům.

Hrome, co tady zase chceš?!

Mamka: Ale tat'ko! Proč tady tak křičíš? Dyt' je to hrůůůůza!

Tat'ka: *(zvedne ruku nad hlavou, hřbetem kupředu)* Koukej vypadnout!

Mamka vyběhne s pláčem ven.

Brick: *(tiše, smutně)* To je k zbláznění!

Brick se vytrhne a belhá se k terase. Tat'ka mu vytrhne berli zpod ramene, takže Brick našlápne na poraněný kotník, sykne bolestí, chytí se židle, upadne a převrhne ji na sebe.

Tat'ka: Zatracená nádiva vypasená!

Brick: Podej mi tu berli, tat'ko!

Tat'ka mu hodí berli o kus dál, aby na ni Brick nedosáhl.

Tat'ko! Podej mi tu berli!

Tat'ka: Proč piješ?

Brick: To nevím. Podej mi tu berli!

Tat'ka: Bud' mi řekneš, proč piješ nebo toho pití necháš!

Brick: Prosím tě, podal bys mi tu berli, abych moh z tý podlahy vstát?

Tat'ka: Nejdřív mi odpověz. Proč piješ? Proč zahazuješ svůj život, chlapče, jako kdyby to bylo

nějaký svinstvo, který jsi sebral na ulici?

Brick: *(se dostává do kleku)* Mě to bolí, taťko, já jsem si stoup na tu nohu.

Tat'ka: To je dobře. Jsem jenom rád, že eště nejseš z tý svý kořalky tak votupělej, abys necejtil bolest!

Brick: Tys mi...rozlil...moje pití...

Tat'ka: Uděláme spolu kšeft. Ty mi řekneš, proč piješ, a já ti podám plnou skleničku. Vlastnoručně ti ji naleju a podám ti ji.

Brick: Proč piju?

Tat'ka: Jo. Proč?

Brick: Nalej mi a já ti to řeknu.

Tat'ka: Nejdřív mi to řekni!

Brick: Řeknu ti to jedním slovem.

Tat'ka: Kterým?

Brick: Z hnusu!

Hodiny začnou tiše, něžně odbíjet. Tat'ka na ně vrhne rozzuřený pohled.

Tak dáš mi tu skleničku?

Tat'ka: A čím seš zhnusenej? Nejdřív mi musíš říct proč! Říct jenom, že seš zhnusenej, to je málo! Z toho člověk eště není moudřej!

Brick: Podej mi tu berli!

Tat'ka: Slyšels, nejdřív mi musíš vodpovědít na mou otázku.

Brick: Vždyť jsem to řek – abych utopil ten hnus!

Tat'ka: Jakej hnus?

Brick: S tebou jsou těžký obchody.

Tat'ka: Čím seš zhnusenej? – a pak ti podám skleničku.

Brick: Já můžu skákat na jedný noze a když upadnu, tak se můžu plazit po zemi –

Tat'ka: To už to pití tak strašně potřebuješ?

Brick: *(se vyškrábe nahoru, přidržuje se postele)* Ano, tak strašně.

Tat'ka: A když ti dám napít, tak mi řekneš, čím seš zhnusenej?

Brick: Tak jest. Aspoň se pokusím.

Tat'ka mu nalije a slavnostně mu podá skleničku, ticho, protože Brick pije.

Už jsi někdy slyšel slovo lež?

Tat'ka: Tobě někdo lže?

Děti zpívají sborově za scénou: „ My chceme dědečka! My chceme dědečka! „ Ve dveřích na terasu se objeví Gooper.

Gooper: Děcka už na tebe volají, taťko!

Tat'ka: *(zuřivě)* Co sem lezeš!

Gooper: Tak teda promiň!

Tatka za ním zabouchne dveře.

Tatka: Kdopak ti lže, Bricku, lže ti snad Margareta?

Brick: Ne, ta ne. To by mi taky nevadilo.

Tatka: Tak kdo ti lže a v čem?

Brick: Nikdo určitej a v ničem určitým...

Tatka: Tak vo co tedy proboha, jde?

Brick: O všechno....tak vůbec...

Tatka: Proč si mneš čelo? Bolí tě hlava?

Brick: Ne, já se snažím soustředit –

Tatka: - jenže ti to nejde, protože máš mozek skrz naskrz prosáklej kořalkou! *(vytrhne Brickovi skleničku z ruky)* Co ty víš vo lži? Hrome, vo tom bych já moh psát knihy! Muset například pořád dělat, jako bych měl rád mamku! - Když tu ženskou nemůžu už čtyřcet let vystát! - Dyt' já ji nemoh vystát ani tenkrát, když jsem to s ní dělal - ještě pravidelně jak píst ve válci! ...A muset předstírat, že mám rád toho pacholka Goopera a tu jeho Mae a těch jeho pět stejnejch řvounů, který vřeštěj jak papoušci v džungli? Ježíšikriste, dyt' já je nemůžu ani vidět! Nebo kostel! – Nudím se tam, že se z toho můžu podělat, ale přesto tam chodím! - sedím tam a poslouchám toho pitomce faráře! *(chytí se za břicho, protože ho přepadne vlna bolesti. Klesne do židle a začne mluvit tišším chraplavým hlasem)* Ale tebe mám z nějakýho záhadnýho důvodu rád... Tebe jsem dycky miloval, tebe jsem si vážil – ...Celej život mi záleželo jenom na dvou věcech, - na tobě a na tom, aby se vedlo mejm plantážím!... Nevím proč, ale je to tak! Já dokázal žít se lží, proč bys to nemoh dokázat ty?! Hrome, dyt' jinak to ani nejde! Copak je vůbec možný žít bez ní?

Brick: Ale je...je. Je možný žít taky jinak!

Tatka: Jak?

Brick: *(pozvedne skleničku)* Takhle!

Tatka: Jenže to je útěk před životem.

Brick: Já před ním chci utéct.

Tatka: Tak proč nespácháš sebevraždu, člověče?

Brick: Protože rád piju...

Tatka: Bože můj, s tebou se nedá mluvit.

Brick: To je mi líto.

Tatka: Mně eště víc. Já ti něco řeknu. Eště před chvilinkou, dokavad jsem si myslel, že to mám spočítaný... *(v překotném tempu jeho slov by měla zaznívat zuřivost)* - eště než jsem zjistil, že je to jenom to – tlustý střevo, tak jsem vo tobě přemejšlel. Esli ti to mám vodkázat, nebo nemám, v případě, že už teda mám po komedii a že pojedu – poněvadž Goopera nesnáším a Mae nesnáším a vím, že voni mě taky a poněvadž těch pět vopic, který jsou jedna jako druhá, jsou samý malý Gooperové a samý malý Mae. – A řek jsem si, že ne! – A pak jsem si řek, že jo! nemoh jsem se rozhodnout. Jenže, Bricku, - proč bych měl bejt takovej vůl, abych strkal peníze bláznovi, kterej se chyt flašky?

Brick: *(s úsměvem)* Já to chápu.

Tatka: Hrome, když to chápeš, tak seš chytřejší než já, krucifix, poněvadž já to nechápu. A řeknu ti rovnou, že jsem dodneška žádnou poslední vůli neudělal. Počkám a uvidím, jestli se sbereš nebo nesebereš.

Brick: Máš pravdu.

Tat'ka: Ty to říkáš, jako bys myslel, že si dělám legraci.

Brick: Já vím, že si legraci neděláš.

Tat'ka: Copak tobě je to jedno?

Brick: Máš pravdu. Je mi to jedno. ... Co kdybychom se šli podívat na tvůj narozeninový ohňostroj a nadýchali se trochu vzduchu od řeky?

Stojí na prahu terasy, na noční obloze se střídají růžové, zelené a zlaté světelné záblesky.

Tat'ka: Počkej! – Bricku... *(sníží hlas, v gestu, kterým se snaží Bricka zadržet, je najednou jakási plachost, takřka něžnost)* Nerozcházejme se takhle ...

Brick: Já jsem ti nikdy nelhal, tat'ko.

Tat'ka: A já tobě snad jo?

Brick: Nikolivěk...

Tat'ka: V tom případě jsou tady aspoň dva lidi, který si navzájem nikdá nelhali.

Brick: Jenže my jsme spolu nikdy nemluvili.

Tat'ka: Tak spolu můžeme mluvit teďkon.

Brick: Ale já mám dojem, že si spolu nemáme moc co říct.

Tat'ka: Říkáš, že piješ, abys v sobě utopil svůj hnus nad těma lžima.

Brick: Chtěls přece slyšet důvod.

Tat'ka: Copak je alkohol to jediný, v čem se ten hnus dá utopit?

Brick: Teď už jo.

Tat'ka: A kdysi, hm?

Brick: Kdysi ne, dokud jsem byl ještě mladej a dokud jsem věřil.

Tat'ka: Věřil v co?

Brick: Že...

Tat'ka: Že, co?

Brick: *(umíněně uhýbá)* Že ... Znáš hodně lidí, co pijou?

Tat'ka se pousměje

A dokázal ti někdo z nich říct, proč pije?

Tat'ka: Vymlouváš se na takový věci, jako je lež a čas a hnus– a na podobný hovadiny, jenže jakmile někdo začne takovýhle řeči, tak to jsou z devadesáti procent žvásty! Na to ti neskočím.

Brick: Nějakej důvod jsem ti udat musel, když jsem chtěl nalejt.

Tat'ka: Začals pít tenkrát, když umřel tvůj přítel Skipper!

Pět vteřin ticho, potom Brick sáhne polekaně po berli.

Brick: Nač tím narážíš?

Tat'ka: Na nic.

Ozve se šoupání a klepání, jak se Brick rychle belhá, aby unikl otcovu vážnému upřenému pohledu.

Ale Mae s Gooperem dělali narážky na to, že něco není tak docela v pořádku s tím tvým...

Brick: *(se zastaví na okamžik v popředí jeviště, jako by byl zahánán ke zdi)* Jak to – v pořádku?

Tat'ka: No, že to tvoje přátelství se Skipperem nebylo tak docela –

Brick: Tak oni na to taky dělají narážky?

Hradba Brickovy nezáúčastněnosti je konečně prolomena. Srdce se mu rozbuší rychleji a čelo orosí potem, dech se mu zrychlí a začne mluvit chraptivým šepotem. Předmětem jejich debaty, vedené ze strany Tat'ky nesměle a těžce a ze strany Bricka prudce a vášnivě, je ten nepřipustný vztah, který chtěl Skipper svou smrtí popřít. Jádrem toho, čemu Brick říká licoměrnost a kvůli čemu pije, aby utopil svůj hnus, je možná skutečnost, že jestliže tady něco takového existovalo, muselo to být popřeno, aby se před světem, v němž oba dva žili, zachovalo dekorum. Možná, že tam je kořen Brickovy katastrofy. Možná, že je to jenom jeden z jejích průvodních jevů, a dokonce snad ani ne ten nejdůležitější. Tato hra nemá v úmyslu řešit psychologické problémy jediného člověka, ale snaží se na příběhu několika lidí zachytit skutečnou povahu lidských zážitků – ty nejasně mihotavé, efemérní – ale tak expozitivní! – reakce mezi živými lidskými bytostmi za bouřkových mračen kritického střetnutí – to je ten pták, kterého chci chytit do sítě této hry! V každé hře by měla být při odhalování jednotlivých charakterů ponechána značná dávka tajemnosti, stejně jako je tomu v životě, jako je tomu dokonce i při odhalování vlastního charakteru. To ovšem nezprošťuje dramatika povinnosti pozorovat a zkoumat tak přesně a tak do hloubky, nakolik je to jeho právem, to by však nemělo vést k ukvapeným závěrům, které ze hry dělají jenom hru a ne léčku, do níž má být zachycena pravda lidského zážitku. Následující scéna by se měla hrát velmi soustředěně, při čemž je nutné držet vášeň na uzdě, ale tu vášeň musí být cítit z toho, co zůstalo nevyřčeno.

A kdo na to ještě dělá narážky? Ty? Kdo všechno si ještě myslel, že já a Skipper jsme byli –

Tat'ka: *(jemně)* Počkej, synu, počkej chvíli. – Já za mlada viděl hezkej kus světa.

Brick: Co to má co dělat s - ?

Tat'ka: Počkej, povídám! – Toulal jsem se po celý zemi, až jsem –

Brick: Kdo ty narážky dělá? Kdo všechno?

Tat'ka: Spal jsem s vandrákama, v dobytčákách a v lacinejch špeluňkách ve všech možnejch městech, až jsem pak –

Brick: Tak ty taky, říkáš mi synu a přitom si myslíš, že jsem úchylnej. Proto jsi strčil mě a Maggie do toho pokoje, který patřil Jacku Strawovi a Peterovi Ochellovi, ve kterým ty dva přihřátý spolu spali na manželský posteli a ve kterým oba nakonec umřeli?

Tat'ka: Přestaň házet kamením po –

Ve dveřích na terasu se najednou objeví důstojný pán Tooker, hlavu drží čtveráčky, hlououčce na stranu, na tváři má naučený farářský úsměv, který je upřímný asi jako ptačí volání vyluzované na vábničku, je to přímo ztělesnění svatouškovské, konvenční lži. Tat'ka při spatření tohoto dokonale načasovaného, ale nečasného zjevení zprudka nadechne.

Copak hledáte, pane faráři?

Tooker: Pánskou toaletu, ha, ha! – he –he..

Tat'ka: *(přepjatě zdvořile)* Vraťte se ven, důstojný pane, a jděte na druhou stranu terasy, důstojnej pane, a použijte záchodu, kterej je vedle mého pokoje. Kdybyste to nemoh najít, tak se tam zeptejte, kde to je.

Tooker: Á! Děkuju. *(s omluvným smíchem vyjde ven)*

Tat'ka: Tady se nedá mluvit..

Brick: Ztracenej - !

Tat'ka: *(ponechává mnoho věcí nevyřčených)* - Když jsem byl mladej viděl jsem kdeco a ledacos jsem se naučil chápat... Jéžiši, měl jsem úplně prošoupaný boty – spal jsem ve voze s bavlnou, kterej stál před třídírnou, a – pak se mě ujal Jack Straw a Peter Ochello. Přijmuli mě na tuhle plantáž za správce a plantáž se pak rozrostla do těchhle rozměrů. – A když Jack Straw umřel – tak Peter Ochello přestal jíst jako pes, když mu umře pán, a umřel taky!

Brick: Ach, můj bože!

Tat'ka: Tím chci jenom říct, že mám pochopení pro –

Brick: *(prudce)* Skipper taky umřel, jenže já jíst nepřestal!

Tat'ka: To ne, ale začals pít!

Brick: *(se prudce na své berli otočí, mrští skleničkou přes pokoj a zařve)* Tak ty si to taky myslíš?

Tat'ka: Pšt!

Na terase se ozvou rychlé kroky, ženské hlasy něco volají. Tat'ka jde ke dveřím.

Jděte pryč! – To nic, jenom se rozbila sklenička...

Brick je najednou úplně změněný, jako když z pokojné hory vyrazí z ničeho nic sopečné plameny.

Brick: Tak ty si to taky myslíš? Ty si to taky myslíš? Ty si taky myslíš, že náš vztah se Skipperem byl, byl, byl –úchylnej?

Tat'ka: Poč –

Brick: Tak tohle ty si –

Tat'ka: - kej! – chvílku! Proč tak křičíš? Proč se tak –

Brick: - myslíš o Skipperovi, tohle ty si –

Tat'ka: - rozčiluješ? Nic si nemyslím. Já nic nevím. Já ti jenom říkám, co –

Brick: - ty si myslíš, že Skipper a já jsme byli takovej párek nemravnejch dědků?

Tat'ka: Ale to je přeci –

Brick: Jako Straw a Ochello? Že jsme byli párek -

Tat'ka: Tak už toho –

Brick: - teploušů, který vyhledávaj tmu? Že jsme byli úchylný? Tak tohle ty si-

Tat'ka: Pšt!

Brick: - myslíš? *(ztratí rovnováhu a přepadne na kolena aniž vezme na vědomí, že to bolí. Chytne se postele a vytahuje se do vstyku)*

Tat'ka: Jéžíšikriste! Fjúúú... Chytni se mý ruky!

Brick: Ne, já nechci...

Tat'ka: Tak tě chytím já. Vstaň! *(vytáhne Bricka nahoru, starostlivě a něžně ho drží kolem ramen)* Dyť jsi celej říčnej! Dejcháš, jako bys běžel o závod a –

Brick: *(se vyprostí z otcova objetí)* Na mě jde z tebe hrůza, na mě...na mě jde z tebe úplná hrůza! Jak můžeš o takový věci mluvit - *(odvrátí se od otce)* - tak lhostejně! - Copak nevíš, jak se lidi na tyhle věci dívají. S jakým ...s jakým hnusem na ně pohlížejí?

Tat'ka: Hele synku, já se právě vrátil z druhý strany měsíce, ze země smrti, a tak mě hnedkon něco neporazí. Já měl dycky kolem sebe příliš velkej prostor, než aby mě mohli nakazit názory ostatních. Jedna z věcí, která se dá pěstovat na takový veliký plantáži a která je důležitější, než

bavlna! – je snášenlivost – a tu já pěstoval!

Brick: Copak není možné považovat výjimečné přátelství, opravdové, opravdové a hluboké, hluboké přátelství mezi dvěma muži za něco čistého a slušného? Copak se lidi musí na člověka hned dívat jako na –

Tat'ka: Ale jo, proč by to, proboha, nebylo možný?

Brick: - buzeranta...? *(podle tónu, jakým toto slovo vysloví, můžeme posoudit, do jaké hloubky a šířky v něm zapustila kořeny „konvenční morálka“, kterou přejal od světa, jenž korunoval v mládí jeho hlavu vavříny)*

Tat'ka: Však já na to Gooperovi a Mae řek –

Brick: Já na Mae a Goopera kašlu, já kašlu na všechny špinavý lži a na všechny ty lháře! - Vztah mezi mnou a Skipperem byl čistej a opravdovej – bylo to čistý přátelství, který trvalo skoro celý náš život – doku nepřišla Maggie s tím, cos tady ted'ka říkal. Že to nebylo normální? To se ví, že nebylo! To bylo něco příliš vzácnýho, než aby to bylo normální. Každý opravdový vztah mezi dvěma lidma je příliš vzácněj, než aby byl normální! Ach, ano, čas od času mi položil ruku na rameno nebo já jemu, když jsme spolu jezdili po zájezdech hrát fotbal a bydleli jsme v hotelu v jednom pokoji, tak jsem si třeba někdy padali z postele na postel na dobrou noc ruku, ano, a jednou nebo dvakrát jsme –

Tat'ka: Tohle přeci nepokládá nikdo za nic nenormálního, Bricku!

Brick: To jsi teda na omylu, protože to nebylo normální! Bylo to čistý a opravdový a to není normální!

Chvilí se upřeně dívají jeden na druhého, pak napětí povolí a oba se otočí, jako by byli unaveni.

Tat'ka: Máš pravdu, vo takovejch věcech se těžko mluví...

Brick: No vidíš, tak toho radši - nechme –

Tat'ka: A proč to teda vzalo se Skipperem tak špatnej vobrat? A proč s tebou?

Brick se znovu podívá na otce. Právě dospěl k rozhodnutí, přestože sám o něm ještě neví, že totiž otci prozradí, že umírá na rakovinu. Jedině tak si vyrovnají účty, když mu Brick na oplátku rovněž řekne něco, co se neříká.

Brick: *(zlověstně)* Tak dobře. Sám si o to říkáš. Konečně teda dojde k tomu opravdovému, skutečnému pohovoru, po kterým tak toužíš. *(belhá se zpátky k barové skřínce)* Mhm! *(otevře nádobu s ledem, uchopí stříbrné kleštičky a s obdivem pozoruje jejich ojedinělý lesk)* Maggie prohlašuje, že jsem po skončení univerzity začali se Skipperem hrát fotbal profesionálně proto, poněvadž jsme se báli dospělosti...

Jde dopředu, je slyšet šoupání a klapání jeho berle. Stejně jako Margareta při svém recitativu se dívá do publika a spoutá jeho pozornost svým upřeným, soustředěným pohledem. Je to zlomená, tragicky elegantní postava, která prostě vypovídá „Pravdu“ – aspoň do té míry, do jaké ji zná.

Že jsme chtěli pokračovat v té hře, která nás proslavila. Tak jsem tedy pokračovali, – Ano, jenže – to léto mi Maggie dala ultimátum buď ted' nebo nikdy, a tak jsem si ji vzal...

Tat'ka: Jaká byla Maggie v posteli?

Brick: *(suše)* Ohromná! Báječná!

Tat'ka přikývne, jako by to byl očekával.

Tenkrát ten podzim jela s naším mužstvem na turné. Dovedla hrát znamenitě roli „prima“ holky. Nosila – nosila – vysokou čapku z medvědí kůže! Říká se tomu – papacha, a k tomu červený kožich, kožich z červeného plyše! Chovala se fantasticky! Najímala hotelové sály na oslavu

vítězství a nechtěla je odříct, když z toho pak vylezla porážka. Kočka Maggie! Ha! Ha!

Tat'ka přikývne.

- Skipper trpěl nějakou horečkou, o které doktoři nevěděli, od čeho je, a v té době se mu vrátila. Já jsem se zranil ... Ležel jsem v nemocnici, sledoval jsem zápas v televizi z postele a viděl jsem Maggie na lavici vedle Skippera, kterýho kapitán odvolal z hřiště, protože se sotva udržel na nohou a pouštěl přihrávky! - Naštvalo mě, jak se k němu tiskne. – Víš, já myslím, že Maggie si vždycky připadala tak nějak odstrčená, protože náš vztah nebyl nikdy hlubší než vztah dvou lidí, kteří spolu jenom spí, což není o moc víc než vztah dvou koček, které se páří na plotě... A tenkrát Maggie využila příležitosti a začala hlupáčka Skippera zpracovávat. Že byl Skipper na univerzitě podprůměrný žák, to přece víš, ne?! – Nasadila mu do hlavy ten špinavý výmysl, že my dva – já a on – jsme vlastně stejnej případ, jako byli ty dva starý teplouši, co bydleli tady v tomhle pokoji, Jack Strawa a Peter Ochello, s tím rozdílem, že u nás je to potlačený vztah. Na to vlez Skipper Maggie do postele, aby dokázal, že to není pravda, a když to nedopadlo, tak si myslel, že to pravda je! – A rozpad se na kusy jak shnilej pařez. – Jakživo nikdo tak rychle nepropad chlastu – a jakživo na to nikdo tak rychle neumřel..Stačí ti to?

Tat'ka poslouchá a přitom pečlivě odděluje zrno od plev. Pak se na syna podívá.

Tat'ka: Stačí to tobě?

Brick: Co?

Tat'ka: Ta nedomrlá historie?

Brick: Co je na ní nedomrlýho?

Tat'ka: Něco je v ní vynechaný? Copaks vynechal?

V hale začne zvonit telefon. Brick se za tím zvukem ohlédne, jako by mu to něco připomnělo.

Brick: Ano! Vynechal jsem jeden meziměstský rozhovor se Skipperem, při kterým se mi Skipper v opilství začal vyznávat a já mu zavěsil! – To bylo naposled, co jsme spolu mluvili...

Thumené zvonění utichne, protože někdo z haly telefon zvedne a tiše, nezřetelně odpovídá.

Tat'ka: Tys mu zavěsil?

Brick: Ano, zavěsil. Kristepane, já - !

Tat'ka: A teď kon jsme u toho! – Teď jsme se dostali ke kořeni té lži, kterou seš zhnusený a kvůli který piješ, abys ten hnus utopil, Bricku. Ty se z toho chceš vlastně vykrotit! Ten tvůj hnus nad lží je vlastně hnus, kterej pociťuješ sám nad sebou. Tos ty! – vykopal kamarádovi hrob a paks ho tam shodil! – aby sis nemusel přiznat pravdu, jak to s vámi vlastně je!

Brick: Jak je to s ním! Se mnou ne!

Tat'ka: No dobře, tak teda s ním! Ale nechtěl sis přiznat pravdu!

Brick: A kdo z nás to dokáže? Ty si snad dokážeš přiznat pravdu?

Tat'ka: Jen se zase nevykrucuj, chlapečku!

Brick: A co všechny ty gratulace k narozeninám, co všechny ty přání do dalších let, když přece všichni kromě tebe vědí, že už žádný další nepřijdou!

Ten, kdo zvedl dole v hale telefon, se pronikavě zasměje, slyšíme zřetelně slova: „Ale kdepak, vy to máte úplně popletený, navopak, co blázníte?“ Brick se z ničeho nic prudce nadechne, neboť si uvědomí, že právě prozradil něco strašného. Udělá několik belhavých kroků, potom strne a řekne aniž se ohromenému otce podívá do obličeje.

Pojďme – pojďme už ven – a –

Tat'ka najednou vykročí a popadne Brickovu berli, jako by to byla zbraň, o níž spolu zápasí, kdo se jí zmocní.

Tat'ka: Ne, ne, ne! Nikam se nepude! Cos to začal říkat!

Brick: Já už nevím...

Tat'ka: „Blahopřání do dalších let, když přeci vědí, že už žádný další neprijdou?“

Brick: Hergot, nechme toho, tat'ko! Pojďme se podívat na terasu na ohňostroj na počest tvých narozenin...

Tat'ka: Nejdřív dořekneš, cos nakousnul... „Blahopřání do dalších let, když přeci vědí, že už žádný další neprijdou?“ Taks to přeci říkal, ne?

Brick: Koukej, já se sice bez té berle obejdu, když musím, ale pro nábytek a pro to sklo by bylo daleko lepší, kdybych nemusel skákat od jednoho kusu ke druhému jako Tarzan.

Tat'ka: Tak dořekni, cos nakousnul!

Na obloze za jeho zády se objeví zlověstná zelená záře.

Brick: *(cucá led ze skleničky, není mu dobře rozumět)* Odkaz všechno Gooperovi a Mae a těm jejich pěti nerozeznatelným vopicím. Já chci jenom –

Tat'ka: Cos to řek? Vodkaž?

Brick: *(neurčitě)* Všech těch osmadvacet tisíc akrů té nejúrodnější půdy, jaká na týchle straně údolí existuje.

Tat'ka: Kdo říká, že hodlám Gooperovi nebo vůbec někomu něco vodkazovat. Dneska slavím svoje pětadesátý narozeniny! Mám před sebou ještě patnáct let! Já tady budu dýl než ty! Já tě ještě pohrbím, já ještě budu muset zaplatit tvou rakev!

Brick: To víš, že jo. Mnoho zdraví do dalších let. Ale teď se pojd' podívat na ten ohňostroj. Tak pojd', jdem –

Tat'ka: Je to snad lež? Voni mi snad lžou? Ta zpráva z nemocnice je vylhaná? Voni mi – něco - našli? – Rakovinu?

Brick: Základem našeho života je lež. Jedno východisko je chlast a druhý smrt... *(vezme otci, který uvolnil sevření, berli z ruky a přehoupne se na ní na terasu, dveře nechá otevřené)*

Mae: *(se objeví u dveří)* Tat'ko, zpívají na tvou počest.

Tat'ka: *(ochraptěle křičí)* Bricku! Bricku!

Mae: Je venku na terase a pije.

Tat'ka: Bricku!

Mae se vytratí, poděšena prudkostí jeho tónu. Děti se opičí po Tat'kovi: Bricku! Bricku! Tat'kův obličej se zkrabatí jako rozpuklá žlutá omítka, která se má v nejbližší chvíli rozpadnout na prach. Na obloze se objeví záře. Brick se vybelhá zpátky do pokoje, mluví pomalu a něžně, jakoby vystřízlivěl.

Brick: Nezlob se, tat'ko. Mně už to moc nemyslí. A kromě toho je pro mě dost nepochopitelný, jak může někomu záležet víc na tom, jestli je živ nebo není, než na tom, jestli ještě něco zbylo v láhvi. Možná, že lidi lžou proto, poněvadž je v nich ještě život. A že já mluvím aspoň občas pravdu, je možná proto, poněvadž v sobě už skoro žádnéj život nemám. – Já nevím, ale – ať je to tak, nebo tak – my jsme byli odjakživa přátelé – a být přítelem, to znamená říkat si pravdu... *(pauza)* Tys jí řek

mně! A já ji řek zase tobě!

Do pokoje vběhne dítě, popadne hrst prskavek a zase vyběhne.

Dítě: (ječí) Bum! Bum! Bum! Bum! Bum! Bum!

Tat'ka: (pomalu a vzrušeně) Zatracený – prokletý – lháři – prolhaný! (Po chvíli se vzpřímí a přejde ke dveřím do haly. U dveří se obrátí a ohlédne se, jako by se chtěl na něco zoufale zeptat, ale nedokázal to vyjádřit slovy. Potom přemítavě pokývá hlavou a chraptivě řekne) Tak to je! Jsou to samí lháři prolhaný, který stejně čeká smrt! (řiká to velmi zvolna, ale s divokým hnusem. Pokračuje v cestě ke dveřím) Lháři, který stejně čeká smrt!

Jeho hlas dozní za scénou. Slyšíme, že někdo vyplácí nějaké dítě, které pak proběhne s příšerným řevem pokojem a vylítne dveřmi do haly. Brick zůstane nepohnutě stát, světlo pomalu zhasíná a opona padá.

OPONA

TŘETÍ JEDNÁNÍ

Neuplynul žádný časový interval. Vejde Mae s důstojným panem Tookerem.

Mae: Kdepak je taťka? Taťko?

Mamka: *(vstupuje)* Mně se z toho všeho smradu po těch vypálených rachejtlích dělá špatně vod žaludku. – Kdepak je taťka?

Mae: To bych taky ráda věděla! Kam jen moh jít?

Mamka: Asi šel dovnitř. Šel si asi lehnout...

Vejde Gooper

Gooper: Kdepak je taťka?

Mae: My nevíme.

Mamka: Asi si šel lehnout.

Gooper: Aspoň si můžem pohovořit.

Mamka: Vo čempak? Vo čempak chceš hovořit?

Na terase se objeví Margareta, která mluví s doktorem Beughem.

Margareta: *(melodickým hlasem)* Moji předkové dali svým otrokům svobodu už deset let před zrušením otroctví, můj prapradědeček propustil svoje otroky pět roků před vypuknutím občanské války!

Mae: Ach, můj bože! Maggie je už zase u svého rodokmenu!

Margareta: *(sladce)* Říkalas něco, Mae? - Jé, kdepak je taťka?

Velmi rychlé tempo, pravá jižanská živost.

Mamka: *(všem)* Taťka už byl asi utmácenej. Von má sice všechny hrozně rád a hrozně rád vidí všechny kolem sebe, ale na jeho nervy je to moc. Nebyl dneska ve svý kůži, bylo vidět, že už je úplně ztahanej.

Tooker: Pan Pollitt je skutečně obdivuhodný.

Mamka: Bodejť! Všimli jste si, kolik toho při večeři spucoval? Ládoval se jak zjednanej!

Gooper: Doufejme, že toho nebude litovat.

Mamka: Ten člověk vám sněd takovej obrovskej flák chleba s melasou! A dvakrát si přidal hrášek se špekem.

Margareta: Taťka hrášek hrozně rád. Dneska jsme měli pravou venkovskou večeři.

Mamka: *(vpadne Margaretě do řeči)* No, to von zrovna zbožňuje! A co teprv sladký brambory v cukru? Ten člověk vám spořádá tolik jídla, že by toho měl nad hlavu i černocho, kterej přijde z pole.

Gooper: *(sardonicky)* Jen aby se mu to nevymstilo..

Mamka: *(zuřivě)* Jak to myslíš?

Mae: Gooper chce říct, že doufá, že tatínek nebude mít v noci bolesti.

Mamka: Proč by měl mít taťka bolesti, jed přeci jen tolik, na kolik měl chuť, jako každej normální člověk!

Margareta: *(smutně, sladce)* Pámbíček ho opatruj, starouška...

Mamka: *(neurčitě)* Tak, tak, pámbíček mu požehnej. Kdepak je Brick?

Mae: Venku.

Gooper: Pije...

Mamka: Já vím, že pije. Mně to nemusíš vykládat... Jako bych nevěděla, že Brick pije, i bez těch vašich věčnejch připomínek.

Margareta: Správně, mamko! *(zatleská)*

Mamka: Jiný lidi taky pijou a pili a budou pít tak dlouho, dokavad' se to svinstvo bude vyrábět a plnit do lahví.

Margareta: To je pravda. Mně byli chlapi, který nepijou odjakživa podezřelí.

Mae: Gooper taky nepije. Je ti snad podezřelej?

Margareta: Jé, Goopere, ty nepiješ? Kdybych to byla věděla, tak jsem nikdy nic takovýho neřekla -

Mamka: Bricku?

Margareta: - aspoň v tvé přítomnosti ne. *(rozkošně se zasměje)*

Mamka: Bricku?

Margareta: Je ještě na terase. Já ho sem přivedu, abychom si mohli promluvit.

Mamka: *(s úzkostí)* To bych ráda věděla, vo čem ta záhadná rodinná konference vlastně bude!

Trapné ticho, Mamka se dívá z jednoho na druhého, potom slabounce krkne a zamumlá „Pardon“. Otevře ozdobný vějíř, který má zavěšený na krku, je to černý krajkový vějíř, který doplňuje její černé krajkové šaty, a ovívá si zvadlou kytíčku na šatech. Nervózně funí a dívá se z jednoho na druhého, Margareta v rozpačitém tichu zavolá: „Bricku!“. Brick si na terase při měsíčku prozpěvuje.

Goopere, prosím tě, vodevři ty dveře do haly, aby to tady trošku profouklo.

Mae: Já myslím, že bychom je měli nechat zavřený, abychom neriskovali, že by tat'ka moh něco z naší debaty zaslechnout.

Mamka: Herdek, v tat'kovým domě se nebude říkat nic, co by von nemoh slyšet, pokavad ho to bude zajímat!

Gooper: Víš mamko, tady jde -

Mae do něho honem pořádně šťouchne, aby ho umlčela. Gooper se na ni rychle podívá, Mae před ním komicky zakrouží jako nějaká balerína, nahé hubené paže nad hlavou zachřestí náramky a volá.

Mae: Větríček! Větríček!

Tooker: Podle mého názoru je v tomhle domě největší chládek ze všech domů po celé Deltě. - Jestlipak víte, že vdova po Halsey Banksovi dala zařídit na uctění památky svého manžela do kostela na faru ve Frias Point klimatizační zařízení?

Všichni se znova rozhovoří a štěbetají, že je na scéně živo jako ve velké ptačí kleci.

Gooper: To je smůla, že nikdo nechce zařídit trochu chládku do kostela vám, pane faráři! Vsadím se, že se za takovýhle horký neděle na kazatelně pěkně zapotíte.

Tooker: Ano, mám roucho promočené, že by ho mohl ždímat.

Mae: *(zároveň, doktorovi Baughovi)* Myslíte, že ty B-vitaminové injekce jsou tak dobré, jak se o nich tvrdí, pane doktore?

Baugh: Když už si člověk chce nechat do sebe něco píchat, tak není žádný důvod, proč by si neměl nechat píchat zrovna tyhle.

Mamka: *(u dveří na terasu)* Maggie! Tak už sem s tím Brickem pojďte!

Mae: *(z ničeho nic hlasitě, takže nastane ticho)* Já mám takovej divnej pocit, takovej zvláštní pocit!

Mamka: *(se otočí do pokoje)* Jakej pocit?

Mae: Že Brick řek tatškovi něco, co neměl.

Mamka: Prosím tebe, co by moh říct, co by tatka neměl slyšet?

Gooper: Něco se totiž stalo, mamko, a –

Mae: Počkej!

(Rozběhne se k Mamce, prudce ji obejmě a políbí. Mamka ji netrpělivě odstrčí, vznikne malé prázdno, do něhož se ozve slavnostně a vážně hlas důstojného pána Tookera.)

Tooker: Ano, ano, minulou neděli mělo zlato na mém ornátu úplně rudý nádech...

Gooper: To musely z toho vašeho kázání šlehat přímo plameny pekelný, pane faráři!

Zařehní se svému vtipu, ale úsměv důstojného pána není tak docela upřímný. Mamka zatím přešla k doktorovi Baughovi.

Mamka: *(její udýchaný, vysoko posazený hlas vyniká nad ostatní)* Za mejch časů byla na takový těžký pijáky takzvaná Keeleyho kůra. Teď prej dostávaj jenom nějaký tabletky, říká se tomu „pobliónový tabletky“, ale Brick nic brát nepotřebuje –

(Ve dveřích terasy se objeví Brick, za ním Margareta. Mamka netuší, že je Brick v pokoji.)

- je chudák eště pořád zdrcenej z toho, že umřel Skipper. Víte přece, nač Skipper umřel? Doma mu dali ukrutně silnou dávku tohodle sodium-amythalu, pak zavolali záchranku... *(přeruší se a prudce se otočí)* Jé, Bricku! Děťátko moje zlatý –

(Otočí se k Brickovi, rozpráhne buclaté ručičky a hlasitě vzlykne, což působí dojemně a zároveň komicky. Brick se usměje, lehce se ukloní a s přehnaně elegantním gestem dá Maggie přednost. Potom se odbelhá nejkratší cestou k barové skřínce, nastane naprosté ticho, všichni se na něj dívají, jak tomu bylo odjakživa pokaždé, jakmile promluvil nebo něco udělal nebo se objevil. Brick pouští jeden kousíček ledu po druhém do sklenice, potom se najednou, ale nijak spěšně ohlédne přes rameno a s půvabným úšklebkem řekne:)

Brick: Promiňte. Má ještě někdo zájem?

Mamka: *(smutně)* Ne, synáčku. Kdybys tak nepil!

Margareta: *(zároveň)* Bricku, jdi si sednout k mamce!

Mamka vzlykne

Mae: Tak když už jsme tady všichni...

Gooper: Tak bychom mohli začít...

Mamka: Mně pukne srdce.

Margareta: Bricku, sedni si k mamce a vem ji za ruku.

(Mamka třikrát hlasitě popotáhne, v prázdnu, které vznikne, to zazní takřka jako tři údery na buben)

Brick: Jdi k ní ty, Maggie, já jsem lazar a nevydržím v klidu, já musím zůstat u svý berle. *(dobelhá*

se ke dveřím na terasu, opře se jakoby v očekávání o dveře)

(Mae si sedne k Mamce, zatímco Gooper přejde dopředu a posadí se na kraj gauče, tváří k ní. Důstojný pán Tooker přejde nervózně mezi ně, na druhé straně stojí doktor Baugh, který si s pohledem upřeným do prázdna zapaluje doutník. Margareta se odvrátí.)

Mamka: Proč jste všichni kolem mě? Proč se na mě všichni tak díváte?

(Důstojný pán Tooker polekaně couvne.)

Mae: Uklidni se, mamko...

Mamka: Jak se mám uklidnit, když na mě každě čučí, jakoby mi na obličejích z ničeho nic vyrazily bradavice? Tak mluvte!

(Gooper si odkašle a postaví se do středu.)

Gooper: Prosím vás, pane doktore.

Mae: Pane doktore?

Brick: *(náhle)* Pšt! *(potom se ušklíbne, zasměje se a lítostivě zavrtí hlavou)* - Ne! – Ještě to necvaklo!

Gooper: Buď zticha, Bricku, nebo si jdi zase pít na terasu! My si tady musíme o něčem vážném pohovořit. Mamka by se ráda dověděla, jak je to vlastně s tou zprávou, co jsme dneska dostali z kliniky!

Mae: *(nedočkavě)* Ohledně tatškova zdravotního stavu!

Gooper: Ano, ohledně tatškova zdravotního stavu. Musíme to vidět, jak to je.

Baugh: Tak tedy...

Mamka: *(poděšeně vstává)* Je v ní...něco? Něco, co - jste mi – neřekli?

(V těch několika slovech, v té vyděšené, tichoucké otázce je shrnuta historie jejího pětáctiřicetiletého soužití s Tatškou, její veliká, až zarážlivě upřímná a prostoduchá oddanost Tatškovi, který se musel v něčem podobat Brickovi a který dosáhl toho, že ho Mamka tak milovala, pomocí prajednoduchého prostředku, totiž tím, že ji nikdy nemiloval natolik, aby to narušilo jeho půvabnou nezúčastněnost, jež byla kdysi – stejně jako u Bricka – doprovázena mužnou krásou. Mamka v tomto okamžiku nabude důstojnosti, skoro se nám ani nezdá tlustá.)

Baugh: *(po pauze – rozpačitě)* Ano? – Tak tedy –

Mamka: Tak mi to přeci řekněte!... *(Vzápětí přitiskne pěst k ústům, jako by chtěla svoje prohlášení odvolat. Pak z nějakého záhadného důvodu ze sebe strhne povadlou kytičku, hodí ji na zem a krátkýma, tlustýma nožkama po ní dupe)* - Tady někdo lže! – Tak mi to přeci řekněte!

Mae: Sedni si, mamko, posad' se tadyhle na kanape.

Margareta: *(rychle)* Bricku, jdi si sednout k mamce.

Mamka: Tak co se děje? Co se děje?

Baugh: Za celou tu dobu, co znám Ochsnerovu kliniku, jsem nezažil, že by někoho vyšetřili tak důkladně jako pana Pollitta.

Gooper: Však patří k nejlepším klinikám v Americe.

Mae: Je vůbec nejlepší ze všech klinik v Americe – vůbec ta nejlepší.

(Jak jde kolem Goopera, z jakéhosi důvodu do něho pořádně šťouchne. Gooper ji pleskne přes ruku, ale přitom nespouští oči z Mamčiny obličej.)

Baugh: To se ví, měli už předem devadesátidevítí procentní jistotu.

Mamka: Jakou jistotu, jakou jistotu, jakou – jistotu? *(polekaně vzlykne)*

Mae: *(ji rychle políbí, Mamka ji zlostně odstrčí a nespouští oči z doktora)* Musíš být statečná, maminko!

Brick: *(tiše, u dveří na terasu)*

Stříbrný měsíčku nad širou plání,
ukaz mi cestičku, kterou se dát.

Gooper: Bud zticha! – Bricku.

Brick: Promiňte... *(vyjde na terasu)*

Baugh: Víte, paní Pollittová, když pak ale kousek toho nádoru vzali, když vzali vzorek té tkáně a –

Mamka: Nádoru? Dyt' jste přeci říkal tat'kovi i mně povídal, že mu vůbec nic není až na tu –

Mae: Mamko, to se přece vždycky –

Gooper: Prosím tě, nech pana doktora domluvit, jo?

Mamka: - špatnou funkci... *(zkončí vzlykem)*

Baugh: Ano, to jsme sice panu Pollittovi řekli, ale ten kousek tkáně jsme poslali do laboratoře a bohužel vám musím oznámit, že nález byl pozitivní. Je to - no – je to zhoubné...

(pauza)

Mamka: Rakovina?! Rakovina?!

(Doktor Baugh vážně přikývne. Mamka vyrazí táhlý dušený výkřik.)

Mae: No tak, mamko, no tak...

Gooper: Nemohli jsme ti to zatajovat...

Mamka: Proč mu to nevyoperovali?

Baugh: Už to bylo moc rozrostlé. Už to zachvátilo příliš mnoho orgánů.

Mae: Už to zachvátilo játra, mamko, a obě ledviny! Už to přesáhlo stadium, kdy je možný, jak se říká –

Gooper: Kdy je ještě možné riskovat chirurgický zákrok.

Mae: No.

(Mamka vyrazí sten, jakoby umírala.)

Tooker: Šššššš.

Baugh: Ano, tady už nůž nepomůže.

Mae: A proto tak zežlout, maminko!

Mamka: Jdi vode mě, jdi vode mě! *(prudce vstane)* Já chci Bricka! Kde je Brick? Kde je můj jedinej syn?

Gooper: A co jsem tedy já?

Mae: Střízlivý, zodpovědný člověk s pěti roztomilýma dětma ! – s šesti!

Mamka: Já chci, aby mi to řekl Brick! Bricku! Bricku!

Margareta: *(která seděla zadumaně v koutku, vstane)* Bricka to tak zdrtilo, že musel jít pryč z

pokoje.

Mamka: Bricku!

Margareta: Dovol, abych ti to vysvětlila já, maminko.

Mamka: Ne, ne, nech mě bejt, ty nejseš moje krev!

Gooper: Mami, já jsem přece tvůj syn! Dovol, abych ti to řek já!

Mae: Gooper je přece tvůj syn, maminko, je to tvůj prvorozenej!

Mamka: Gooper neměl tatínka nikdy rád.

Mae: *(jako by ji to strašně pohoršilo)* To není – pravda!

(Nastane pauza. Kněz zakašle a vstane.)

Tooker: *(k Mae)* Já bych řekl, že nastal okamžik, kdy bych se měl vytrazit.

Mae: *(sladce, smutně)* Ano, důstojný pane, jděte už.

Tooker: *(diskrétně)* Dobrou noc, dobrou noc vespolek a bůh vás všechny opatruj.

(vytrátí se)

Baugh: Je to hodný člověk, ale taktu moc nemá.

Mae zakašle a ukáže na Mamku.

Zkrátka, paní Pollittová - *(povzdechne si)*

Mamka: To je všechno ňáká mejlka.

Baugh: - budeme dělat, co je v našich silách, aby se pan Pollitt cítil dobře.

Mamka: To se ví, je to jenom takovej zlej sen.

Gooper: Podle mého názoru má už taťka bolesti, ale nechce to přiznat.

Mamka: Jenom takovej zlej sen.

Baugh: To dělá spousta lidí, myslí si, že tomu utečou, když si nepřiznají, že mají bolesti!

Gooper: *(sardonicky)* Ano, chtějí nemoc obelstít.

Mae: My si s Gooperem myslíme –

Gooper: Buď zticha, Mae! – Taťka by už měl začít dostávat morfium.

Mamka: Povídám, že taťkovi nikdo žádný morfium dávat nebude.

Mae: Ale mamko, přece by ses nechtěla dívat na to, jak taťka trpí.

Gooper, který stojí vedle ní, jí dá pořádný štulec.

Baugh: *(klade na stůl balíček)* Já vám to tady pro všechny případy nechám, abyste pro to nemuseli posílat, kdyby ho to najednou přepadlo.

Mae: Já umím zacházet s injekční stříkačkou.

Gooper: Mae prodělala ošetřovatelský kurs.

Margareta: Já mám pocit, že by si taťka nerad nechával píchat injekce od Mae.

Mae: Myslíš si snad, že by si je radši nechával píchat od tebe?

(Doktor Baugh vstane.)

Gooper: Pan doktor už odchází.

Baugh: Ano, musím už jít. Tak jenom nevěště hlavu, paní Pollittová.

Gooper: *(žertem)* Von by jí přitom překážel podbradek, vid', maminko?

(Mamka vzlykne)

Přestaň s tím, mamko.

Mae: Pojd' si sednout ke mně.

Gooper: *(u dveří s doktorem Baughem)* Tak vám pěkně děkujeme, pane doktore, za všechno, co jste pro nás udělal. Věřte mi, že jsme vám velmi zavázáni-

(Doktor Baugh už mezitím vyšel ven, na Goopera se ani nepodíval.)

- Já sice věřím, že ten doktor má plnou hlavu všelijakejch starostí, ale kdyby se choval trochu lidštěji, tak by ho nebylo.

(Mamka vzlyká)

No tak, maminko, buď přece statečná!

Mamka: To není pravda, já vím, že to není pravda.

Gooper: Ale maminko, ty zkoušky jsou naprosto spolehlivé.

Mamka: Proč chceš mermomocí vidět svýho tátu mrtvýho?

Mae: Ale mamko!

Margareta: *(jemně)* Já mamku chápu.

Mae: *(zuřivě)* Ale jdi.

Margareta: *(mírně a velmi smutně)* Ano, myslím, že ji chápu.

Mae: Na to, že seš v naší rodině nová, chápeš všechno až moc dobře.

Margareta: V tomhle domě musí mít člověk pochopení pro ledacos.

Mae: Asi seš na to zvyklá – z domova! Tvůj tatínek byl přece notorik a teď máš to samý s Brickem!

Margareta: Brick není ani v nejmenším notorik. Jenom je z toho úplně vynervovanej, protože tatínka zbožňuje!

Mamka: Brick je taťkův miláček, jenže moc pije – a to nás voba moc trápí. A ty nám musíš pomáhat, Margareto, musíš taťkovi i mně pomáhat, aby se Brick polepšil. Poněvadž jestli se z toho Brick nevzpamatuje a neveme to tady do ruky, tak taťkovi pukne srdce.

Mae: Co jestli nevezme do ruky?

Mamka: Tady to všechno.

Mae s Gooperem vrhnou jeden na druhého planoucí pohled.

Gooper: Já sice vím, mamko, že to pro tebe byla strašná rána...

Mae: Je to pro všechny strašná rána, ale...

Gooper: - ale musíš se na to dívat realisticky –

Mae: - taťka by přece nikdy, nikdy nebyl takovej blázen, aby –

Gooper: - aby to svěřoval něčím nezodpovědnějm rukám.

Mamka: Taťka nemá vůbec v úmyslu někomu něco svěřovat, taťka neumírá. Koukejte to vzít na vědomí! Všichni!

Mae: Ale mamko, maminko, maminečko! My se díváme na taťkovi vyhlídky do budoucna se stejnýma nadějema a stejným optimismem jako ty a věříme v účinnou moc modlitby. Ale tady jsou přesto jiné záležitosti, o kterých je nutný promluvit a který je nutný projednat, poněvadž jinak –

Gooper: Je nutné vzít v úvahu všechny eventuality, a teď je ta pravá chvíle... Mae, prosím tě, došla bys mi do pokoje pro aktovku?

Mae: Samozřejmě, drahoušku. *(vstane a vyjde do haly).*

Gooper: *(stojí u Mamky)* Podívej se, mami, to přece není žádná pravda, cos před chvílí řekla, to dobře víš, já měl přece taťku vždycky moc rád. Jenže po svém – nikdy jsem z toho nedělal záležitost, nikdy jsem s tím nechodil na trh a vím dobře, že i taťka mě má rád – jenže taky po svém – taky z toho nikdy nedělal záležitost a takdy s tím nikdy nechodil na trh.

Mae se vrátí s Gooperovou aktovkou.

Mae: Tady máš tu aktovku, Goopere.

Gooper: *(podává aktovku zpátky Mae)* Děkuju... Můj vztah k taťkovi je ovšem trochu jinej než Brickův.

Mae: Však jsi taky starší než Brick a odjakživas musel nést ve svých rukách daleko větší zodpovědnost než Brick. Ten ve svejch rukách nenes v životě nic jinýho než míč nebo skleničku.

Gooper: Prosím tě, Mae, nech mě mluvit.

Mae: Prosím, drahoušku.

Gooper: Podívej, spravovat plantáž, která má dvacet osm tisíc akrů půdy, to není žádná legrace.

Mae: Zvlášť, když je na to člověk skoro sám.

(Margareta vyjde na terasu, slyšíme, jak volá tiše na Bricka.)

Mamka: Tys to tady přece nespravoval, tak co povídáš? Dyťs mu akorát semhle támhle pomoh s nějakou obchodní záležitostí! Přitom sis ved svou advokátní praxi v Memphisu!

Mae: Ale mamko, mamko, maminečko! Nebuď přece nespravedlivá! Vždyť Gooper pracoval v těch posledních pár letech, co taťku začalo zlobit zdraví, do roztrhání těla, aby to na plantáži klapalo! Gooper by o tom nikdy nemluvil, protože to nikdy nepovažoval za nějakou povinnost, prostě to dělal. A copak zatím dělal Brick? Brick se slunil dál ve svý bývalý slávě ze studentskejš let! Ještě v sedmadvaceti letech hrál fotbal!

Margareta: *(se vrací sama)* O kompak to mluvíš? O Brickovi? Že hrál fotbal? Jako bys nevěděla, že fotbal nehraje! Brick je televizní sportovní reportér, a dokonce jeden z nejpopulárnějších v celých Státech!

Mae: Já mluvím o tom, co byl kdysi.

Margareta: Tak buď tak laskavá a nech mého manžela na pokoji.

Gooper: Snad mám ještě právo mluvit o svém vlastním bratrovi s ostatním členy své rodiny, ke kterým ty nepatříš. Jdi si radši pít na terasu k Brickovi.

Mamka: Okamžitě toho necháte, nebo začnu křičet!

(Gooper přikročí k Margaretě, podle těla svírá zaťaté pěsti, jako by ji chtěl uhodit. Mae za Margaretinými zády znovu stáhne obličej do ohybného úšklebku.)

Margareta: My jsme tady stejně jedine kvůli taťkovi a mamce. Jestli je to s taťkou pravda, tak odjedeme hned, jakmile to skončí. Ani o chvíli dýl tady nezůstaneme.

Mamka: *(vzlyká)* Margareto, dítě moje. Pojď ke mně. Sedni si k mamce.

Margareta: Má zlatá maminečko. Mně je to tak líto, tak strašně líto, já jsem...! *(skloní dlouhou, pňvabnou šji a přitiskne čelo k ducatému rameni Mamky, které je zahalené do černého šifonu)*

Gooper: Jaká to dojemně krásná ukázka něžné oddanosti!

Mae: Jestlipak víš, proč nemá děti? Nemá děti proto, poněvadž ten její krásnej atletickej manžel s ní nechce spát!

Gooper: Buď tak laskavá a nech mě to vyřídít v klidu, jo? Tak teda – Mae a já máme pět dětí a další je na cestě! Já kašlu na to, jestli mě má taťka rád nebo nerad! Já se jen dovolávám obyčejného smyslu pro slušnost a fair play. Teď taťka umírá na rakovinu, už je to v něm úplně rozlezlý, právě u něj začíná uremie a tělo je neschopný vylučovat jedovatý látky.

Margareta: *(vpředu jeviště, pro sebe sykne)* Řekni radši jedovatý myšlenky! Jedovatý slova!

Gooper: *(přes její věty)* Já žádám, aby se se mnou jednalo spravedlivě, a očekávám, že se se mnou spravedlivě jednat bude.... Ale jestli ne, tak teda prohlašuju, že nejsem nadarmo advokátem a že si svoje zájmy uhájít dokážu.

(Z terasy vešel Brick, na tváři klidný, mlhavý úsměv, v ruce prázdnou skleničku.)

Mae: Hleďme, vítězný hrdina přichází!

Gooper: Obávám se, že při letošním Zlatém poháru jižních států budeš muset jenom přihlížet ze střídačky!

(Mae se rozkošně zasměje.)

Gooper: Nebo to byl Stříbrný pohár jižních univerzit, při kterém ses tak proslavil?

Mae: Ale co tě nemá, to byl obyčejnej skleněnej pohár, miláčku, obyčejnej skleněnej pohár s whisky.

Gooper: Máš pravdu, já si ty poháry pletu.

Margareta: Přestaňte si laskavě vylejvat svoje zášti a svou nenávist na nemocným člověku!

Mamka: Buďte okamžitě zticha, vy dva, povídám, abyste byli už jednou zticha! Všichni!

(Mae ukáže Gooperovi posunkem na aktovku. Brickův úsměv je teď jasnější, ale neurčitější. Nalívá si skleničku a tiše si prozpěvuje.)

Brick: *(zpívá)* Já padám únavou, noc už se sklání...

Gooper: Já totiž musím jet ráno do Memphisu, mamko, zastupovat Larkerovy ve sporu o pozůstalost.

(Mae si sedne na postel a rozkládá papíry, které vytáhla z aktovky.)

Brick: *(pokračuje)*

Dal jsem si skleničku, chce se mi spát.

At' se toulám kdekoli, po horách či údolí,

pořád stejnou písničku, zpívám tobě, měsíčku!

Mamka: Tak!

Mae: Ano.

Gooper: A proto jsem nucen zmínit se o jisté věci, o které –

Mae: - o jistém problému, který je příliš důležitý, než aby se moh odkládat!

Gooper: Škoda, že Brick není střízlivej, měl by se toho taky zúčastnit.

Margareta: Vždyť je tady, jsme přece oba přítomní.

Gooper: No dobře. Nastíním vám návrh, který jsme vypracovali s mým společníkem Tomem Bullitem – je to jakýsi vzor, jak ustanovit na oko něco jako poručnictví.

Margareta: Jo ták? Tak ty to budeš mít v rukou a budeš nám uštěďřovat apanáž, že jo?

Mamka: Goopere?

Gooper: *(se sehne k mamce)* Je to jenom předběžný návrh. Ale může to sloužit jako takový podklad – takový případně použitelný vzor.

Margareta: To ti věřím.

Mae: Je to návrh jak zabránit, aby největší plantáž v Deltě přišla do nezodpovědných a –

Mamka: Tak já vám něco řeknu, všem! Tyhle rejparový řeči v mém domě přestanou! A ty si to, Goopere, koukej schovat, než ti to vyrvu z ruky a roztrhám to na cucky! Nemám ponětí, co v těch papírech je, a taky mě to ani dost málo nezajímá. Ale teďkon si s váma promluví, jak by si s váma promluvil tat'ka! Jsem jeho žena a ne vdova po něm. Jsem ještě pořád jeho žena. A budu s váma mluvit tak, jak by s váma mluvil von, a –

Gooper: Mně jde jenom o to, mamko –

Mae: Gooper ti přece vysvětloval, že se jedná jenom o návrh...

Mamka: To je mi úplně buřt, vo co se jedná. Jednoduše to vrať tam, odkuds to vzal, a už ať to nevidím, už ať ani nezahlídnu obálku, ve který to je! Rozuměls? Podklad! Návrh! Předběžnej vzor! Co to tat'ka dycky říká, když mu něco nejde pod nos?

Brick: *(od barové skřínky)* Když tat'kovi něco nejde pod nos, tak vždycky řekne – To jsou hovadiny!

Mamka: *(vstává)* Správně – To jsou všechno hovadiny! Já říkám, že to jsou hovadiny!

Mae: Zdá se mi, že tady nejsou silné výrazy zrovna na místě.

Gooper: Z duše se mi přičí slyšet tě takhle mluvit.

Mamka: Tady si nebude nikdo nic přivlastňovat! Aspoň do té doby, dokavaď to tat'ka nepustí z ruky sám, a dost možná, že ani potom ne! Tak, tak, ani potom ne!

Brick: *(zpívá)*

Stříbrný měsíčku nad širou plání,
ukaž mi cestičku, kterou se dát.

Mamka: Brick dnes vypadá stejně, jako když byl malej. Jako kdysi, když ještě dováděl s klukama a když se dycky vracel domů celej říčnej, s červenýma tvářičkama, padal vospalostí a rezatý kudrlinky mu jen svítily...

(Přejde k Brickovi a buclatou, třesoucí se rukou mu projede vlasy. Brick ucukne, jako to dělá vždycky, když se ho někdo dotkne, a šeptem si zpívá dál svou písničku, pak otevře kbelíček s ledem a hází si do skleničky jednu kostičku po druhé, jako by míchal nějakou důležitou chemickou sloučeninu.)

Mamka: *(pokračuje)* Ten čas tak rychle letí. *(neobratně obejmě Bricka a přitiskne hlavu k jeho rameni. Gooper dává papíry zpátky Mae, která je s výrazem těžce zkoušené trpitelky ukládá zpátky do aktovky.)*

Gooper: Mamko, mamko? *(stojí za ní a div nepukne závistí k bratrovi)*

Mamka: *(nebere Goopera na vědomí)* Slyšíš mě, Bricku?

Margareta: Slyší, mamko. Brick chápe, co chceš říct.

Mamka: Ach, Bricku, taťka tě má tolik rád! Víš, jak bys mu splnil jeho nejmilejší sen? Kdyby se vod tebe dočkal potomka – vnoučka, kterej by byl tak podobnej jeho synovi, jako je jeho syn podobnej taťkovi!

Mae: *(zavírá zip aktovky, je to rušivý zvuk)* To je strašná škoda, že mu Maggie s Brickem nemůžou vyhovět!

Margareta: *(znenadáni, tiše, ale důrazně)* Tak všichni pozor! *(přejde do středu místnosti, ruce křečovitě sepjaté)*

Mae: Proč máme dávat pozor, Maggie?

Margareta: Protože mám pro vás zprávu.

Gooper: Snad něco ze sportu?

Margareta: My budeme mít dítě!

(Mamka se hlasitě nadechne. Pauza)

Mamka: *(vstane)* Maggie! Bricku! Ach, to je taková nádhera, že se tomu ani věřit nechce!

Mae: To je pravda, až moc velká nádhera, než aby tomu člověk moh uvěřit!

Mamka: Jémináčku! Taťkův sen! Taťkův sen se splnil! Hnedka mu to běžím říct, než –

Margareta: Řekneme mu to až ráno. Ted' ho neruš!

Mamka: Já mu to chci říct honem, než usne, honem mu běžím říct, že se jeho sen vyplnil! Však ty se, Bricku, ted'kon vzpamatuješ a necháš pití, když budeš mít dítě! *(Vezme mu skleničku z ruky. Její obličej se svrašťí, udělá vzrušené gesto, začne vzlykat a s pláčem vyběhne ven)* Já to běžím honem říct taťkovi! *(její hlas doznívá v hale)*

(Brick lehce pokrčí rameny a hodí si do další skleničky kostičku ledu. Margareta k němu rychle přistoupí, něco mu polohlasně řekne a skleničku mu naleje, přitom mu takřka divoce pohlédne do obličeje.)

Brick: *(chladně)* Děkuju ti, Maggie, to je dávka, jak se patří.

(Mae přistoupí ke Gooperovi a prudce do něho šťouchne, přičemž něco tlumeně zasyčí a vztekle se zašklebí.)

Gooper: *(ji odstrčí)* Nalil bys mi taky kapičku, Bricku?

Brick: Jen si posluž, bratříčku.

Gooper: Díky.

Mae: *(pronikavě)* Nám je samozřejmě jasný, že to je –

Gooper: Bud' zticha, Mae!

Mae: Nebudu! Já vím, že si to vymyslela!

Gooper: Hergot, povídám, abys držela zobák!

Margareta: Božíčku! Já netušila, že ta moje zprávička vyvolá takovu bouři!

Mae: Ta ženská přece není těhotná!

Gooper: A kdo říká, že je?

Mae: Přece vona.

Gooper: Jenže doktor nic takovýho neříkal. Doktor Baugh nic takovýho neříkal!

Margareta: Já nebyla u pana doktora Bauga.

Gooper: A u kohopaks tedy byla, Maggie?

Margareta: U jednoho z nejlepších gynekologů na Jihu.

Gooper: A tak, už chápu - *(vyndá tužku a zápisník)* - Neřekla bys nám, prosím tě, jak se jmenuje?

Margareta: To bych neřekla, pane prokurátore.

Mae: Protože se nejmenuje nijak, protože neexistuje!

Margareta: Ale existuje, stejně jako moje děťátko – jako Brickovo dítě!

Mae: Jak bys mohla přijít do jinýho stavu s někým, kdo s tebou nechce spát, - ledaže bys –

(Brick pustil gramofon. Ozve se scatový zpěv, který Mae přeruší.)

Gooper: Vypni to!

Mae: Však my víme, že je to lež, poněvadž vás u nás v pokoji slyšíme. Brick s tebou odmítá spát, my to slyšíme. Tak si nemysli, že nás voblafeš, že vobalamutíš umírajícího člověka, kterej...

(Po domě se rozlehne dlouhý, táhlý nářek, bolestivý a vzteklý. Margareta ztiší gramofon na nejmenší míru. Nářek se ozve znova.)

Mae: *(s hrůzou)* Slyšels to, Goopere? Slyšels to?

Gooper: Zdá se, že už na něj přišli bolesti.

Mae: Běž se tam podívat, Goopere!

Gooper: Pojď se mnou!

(Vyjde první. Mae jde za ním, ale u dveří se otočí a se zkrivenou tváří na Margaretu zasyčí.)

Mae: Lhářko! *(práskne za sebou dveřmi)*

(Margareta ulehčeně vydechne, poněkud nejistě přejde k Brickovi a chytí ho za ruku.)

Margareta: Děkuju ti – žes mlčel...

Brick: To nic.

Margareta: To bylo od tebe galantní, žes mě neshodil!

Brick: Ještě se to neozvalo.

Margareta: Co? To cvaknutí, co se ti vždycky ozve v hlavě a po kterým se dostaví klid a mír, miláčku?

Brick: -hm. Ještě se to neozvalo.... Musíme se přičinit, aby se to ozvalo, jinak neusne...

Margareta: Aha...

Brick: Hod' mi můj polštář támhle do toho křesla, Maggie.

Margareta: Dám ti ho na postel.

Brick: Ne, dej mi ho na pohovku, na který spím.

Margareta: Dneska ne, Bricku.

Brick: Já ho chci na pohovku. Budu spát na pohovce.

(Dobelhá se k barové skřínce, naleje si rychle třikrát za sebou, stojí a mlčky vyčkává. Najednou se s úsměvem obrátí.)

Už je to tady.

Margareta: Co?

Brick: To cvaknutí... *(Se skleničkou v ruce se belhá na terasu a jeho blaženost je takřka bezmezná. Mizí nám z dohledu a slyšíme už jenom cvakání jeho berle. O kus dál si začne pokojně prozpěvovat.)*

(Margareta drží chvíli bezradně velký polštář, jako by to byl její jediný společník, pak ho hodí na postel. Rozběhne se k barové skříňce, sebere všechny lahve, nerozhodně se otočí a mizí s nimi z pokoje, dveře do zšeřelé žluté haly nechá otevřené. Slyšíme, jak se Brick belhá po terase zpátky a přitom pokračuje ve svém pokojném prozpěvování. Vejde dovnitř, spatří polštář na posteli, smutně se pousměje a polštář sebere. Když se Margareta vrátí do pokoje, Brick drží polštář v podpaždí. Margareta zavře tiše dveře, opře se o ně a jemně se na Bricka usměje.)

Margareta: Já jsem si vždycky myslívala, Bricku, že jsi silnější, než já a nechtěla jsem být v tvém područí. Ale víš, jak je to teď – od té doby, co ses dal na pití? – Asi to není správný, ale teď jsem silnější já, takže tě dokážu milovat ještě daleko víc! Nech ten polštář ležet! Já ho tam dám stejně zase zpátky! – Bricku? *(zhasne všechna světla kromě lampičky s růžovým hedvábným stínítkem u postele)* Já jsem byla vážně u doktora a vím, co a jak. A – Bricku? Podle mého kalendáře je teď nejvhodnější čas, kdy můžu počít!

Brick: To ti věřím, Maggie. Ale jak chceš počít s chlapem, kterej miluje jenom svoje pití?

Margareta: Tak, že mu to pití zamкну a nevydám mu ho dřív, než vyplní mou touhu!

Brick: Tys mi zamkla pití, Maggie?

Margareta: Bež se podívat. Ta skříňka je značně prázdnější než předtím!

Brick: To bych se na to podíval –

(Sáhne po berli, ale Margareta ho předběhne, chytí berli, vyběhne na terasu, hodí ji přes zábradlí a celá zadýchaná se vrátí. Ozvou se spěšné kroky. Do pokoje vrazí Mamka, v obličeji celá rozčilená, popadá dech a koktá.)

Mamka: Můj ty bože, můj ty bože, kde to jenom je?

Margareta: Hledáš snad tohle, mamko? *(Margareta jí podá balíček, který tam nechal doktor)*

Mamka: To je hrůza! Můj ty bože! Ach, Bricku, Bricku, chlapečku můj! *(Přeběhne k Brickovi, který uhybá před jejími zmáčenými polibky. Margareta je se strnulým pohledem pozoruje)* Synáčku můj! Ty můj tatínkův chlapečku! Tatínečku! *(Znova se ozve sténavý nářek a Mamka s pláčem vyběhne.)*

Margareta: Takže dneska proměníme lež v pravdu. A až to provedeme, tak přeneseme pití zase zpátky a opijeme se společně. Dnes večer, tady, v tomhle domě, kam vstoupila smrt... Co říkáš?

Brick: Co se tady dá říkat?

Margareta: Ach, vy slaboši, vy krásní slaboši! - Kteří se vzdáváte. – Vždyť vy vlastně netoužíte po ničem jiném, než - *(zhasne lampičku s růžovým hedvábným stínítkem)* - aby vás někdo ovládal. – Jemně, - jemně a s láskou! a –

(Opona začne zvolna padat.)

- já tě přece miluju, Bricku, - skutečně!

Brick: *(s půvabným smutkem se usměje)* Největší legrace na tom je, že je to možná nakonec pravda.

OPONA